

MONITORING EU europoslance Hynka Fajmona

DUBEN / KVĚTEN 2007

PETRA KUCHYŇKOVÁ, ONDŘEJ KRUTÍLEK, IVETA FRÍZLOVÁ

CENTRUM PRO STUDIUM DEMOKRACIE A KULTURY

BRNO 2007

CENTRUM PRO STUDIUM DEMOKRACIE A KULTURY (CDK)

- nezávislá, nezisková vzdělávací a kulturní organizace založená ve formě občanského sdružení v srpnu 1993 v Brně
- navazuje na některé starší iniciativy, jež souvisejí s rozvojem nezávislých aktivit a vydáváním samizdatových časopisů před listopadem 1989

Činnost

- publikační a vydavatelská činnost (od založení CDK přes 200 vydaných knih)
- vydávání periodik *Revue Politika* (nástupce někdejší *Revue Proglas*) a *Proglas* (nástupce časopisu *Teologie & Společnost*)
- odborný servis různým složkám veřejné správy
- pořádání přednášek, seminářů a konferencí

Struktura CDK

CDK se člení na dva relativně svébytné, přesto však vzájemně intenzivně komunikující instituty: **Institut pro politiku a kulturu (IPK)** a **Institut křesťanských studií (IKS)**. Vedle obou institutů provozuje také vlastní nakladatelství a typografické studio. Vrcholným řídicím orgánem je Rada CDK, jejíž rozhodnutí realizuje výkonný ředitel.

Personální složení Rady CDK

Prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D.	předseda CDK
Ing. Zdeněk Granát	finanční ředitel CDK a jednatel
doc. PhDr. Jiří Hanuš, Ph.D.	ředitel IKS a jednatel
František Míks	ředitel IPK a jednatel
PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.	výkonný ředitel CDK

Kontakt

Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK)

Venhudova 17, 614 00 Brno, Česká republika

cdk@cdk.cz, tel.: 545 213 862, mobil: 775 570 801, www.cdk.cz

INSTITUT PRO POLITIKU A KULTURU (IPK)

Činnost

- vydávání *Revue Politika*
- vydávání knih z oblasti společenských věd
- pořádání konferencí, seminářů a přednášek
- analýza evropské legislativy a politiky
- podpora demokracie v zemích s nedemokratickou minulostí

Revue Politika

- exkluzivní pravcový měsíčník pro politiku, společnost a kulturu vycházející nepřetržitě již osmnáctým rokem
- podává neotřelý, fundovaný a realistický pohled na dění u nás i v zahraničí
- nabízí komentáře, analýzy a eseje nejlepších českých autorů (politologů, historiků, sociologů, ekonomů, právníků a publicistů) a nejzajímavější překlady z prestižních zahraničních časopisů
- pravidelně informuje o knižních novinkách týkajících se politiky a všeho, co s ní souvisí
- UKÁZKOVÉ ČÍSLO ZDARMA!

Konference, semináře a přednášky

IPK pořádá – samostatně či v součinnosti s některou z akademických nebo neziskových institucí a nadací – odborné konference, semináře či přednášky. Našimi nejčastějšími partnery jsou Filozofická fakulta, Fakulta sociálních studií a Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity a Ústav pro soudobé dějiny AV ČR.

Analytická činnost

- IPK má vytvořenu síť kontaktů na kvalitní a erudované právníky, politology, ekonomy a další odborníky, která umožňuje zajistit vypracování odborných analýz a návrhů zákonů téměř na jakékoli téma
- IPK zprostředkovává vazbu mezi politickou reprezentací a akademickým prostředím
- od roku 2002 IPK příležitostně vypracovává odborné analýzy a návrhy zákonů pro Poslaneckou sněmovnu Parlamentu ČR

Analýza a monitoring EU

V roce 2004 v rámci IPK vzniklo z iniciativy poslance Evropského parlamentu Hynka Fajmona (EPP-ED/ODS) oddělení pro analýzu evropské legislativy a politiky, jehož posláním je:

- zajišťování pravidelného měsíčního monitoringu evropské legislativy
- provádění analýz vybraných legislativních problémů
- pravidelné zprostředkovávání výsledků práce prostřednictvím médií

Spolupráce s EPP-ED

Od roku 2003 IPK spolupracuje s poslaneckou frakcí EPP-ED v Evropském parlamentu. V rámci této spolupráce:

- organizuje konference na nejruznější společensko-politická témata (např. perspektivy EU, cesta České republiky do EU)
- vydává odborné publikace (např. sborník *Cesta České republiky do Evropské unie*)
- zajišťuje vydávání informačních brožur seznamujících širokou veřejnost s problematikou EU (např. *Co byste měli vědět o Evropském parlamentu, Evropská unie a vaše město/obec, Čeští zemědělci a Společná zemědělská politika Evropské unie*)
- vydává přílohy časopisu *Revue Politika* (např. *EPP-ED a evropská politika, EPP-ED a evropská ústava, EPP-ED po rozšíření EU, EPP-ED a liberalizace světového obchodu, EU a její východní sousedé*)

Součástí *Revue Politika* je i rubrika Evropské stránky, kde jsou prezentovány komentáře, analýzy a překlady zahraničních článků týkající se problémů projektu evropské integrace.

Podpora procesů demokratizace

IPK realizuje zahraniční projekty, v jejichž rámci se snaží podporovat procesy demokratizace v zemích, které mají aktuální zkušenost s nedemokratickým režimem. Pro tyto projekty hledá finanční podporu jak u zahraničních, tak i u domácích organizací a institucí.

- v letech 2004–2005 se uskutečnil projekt „Democratic Institution Building Process in Transition – Lessons from the Czech Republic“ zaměřený na podporu demokratizačních procesů v Iráku
- v roce 2006 proběhl projekt „Jak končí starý režim a začíná nový; čeho se vyvarovat a co podpořit?“ zaměřený na podporu demokratizace na Ukrajině

Personální složení IPK

František Mikš	ředitel
PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.	odborný pracovník
Mgr. Kateřina Hloušková	odborný pracovník
PhDr. Pavel Pšeja, Ph.D.	odborný pracovník
Mgr. Petra Kuchyňková	analytik
Mgr. Ondřej Krutílek	analytik
Bc. Iveta Frízlová	analytik-asistent

Kontakt

Institut pro politiku a kulturu (IPK)
Centra pro studium demokracie a kultury (CDK)
Venhudova 17, 614 00 Brno, Česká republika
ipk@cdk.cz, tel.: 545 213 862, mobil: 775 570 805
www.cdk.cz/ipk

PROFILY AUTORŮ

Mgr. Petra Kuchyňková

V CDK působí jako analytička evropské legislativy od září 2004. Vystudovala obor mezinárodní vztahy a evropská studia na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity, kde v současnosti postgraduálně studuje obor politologie se zaměřením na mezinárodní vztahy. V rámci své odborné činnosti se věnuje především aktuálnímu dění v Evropské unii, společné zemědělské politice Evropské unie a východní dimenzi vnější politiky Evropské unie. K oblastem jejího odborného zájmu náleží též otázky současné ruské zahraniční politiky se zaměřením na rozvoj vztahu Rusko – Evropská unie.

Mgr. Ondřej Krutílek

V CDK působí jako analytik evropské legislativy a redaktor od září 2004. Od ledna 2005 výkonný redaktor *Revue Politika*. Vystudoval magisterský program mezinárodní vztahy a evropská studia a bakalářský program politologie na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity, kde v současnosti postgraduálně studuje politologii se zaměřením na evropská studia. Autor řady odborných textů. Pravidelně publikuje v tištěných médiích.

Bc. Iveta Frízlová

V CDK působí jako analytik-asistent. Vystudovala bakalářský program anglický jazyk a literatura na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity. Na Fakultě sociálních studií MU v současnosti studuje bakalářský program politologie a mezinárodní vztahy a navazující magisterský program evropská studia.

Navštivte
internetové stránky
www.hynekfajmon.cz

HYNEKFAJMON

POSLANEC EVROPSKÉHO PARLAMENTU ZA ODS

OBSAH

Executive summary	6	II. Aktuální problémy	18
I. Projednávaná legislativa (vybrané oblasti)	12	2.1 Budoucnost EU	18
1.1 Evropský parlament	12	Euroústava	18
Trestní opatření k prosazování práv duševního vlastnictví	12	Vnitropolitické změny ve Francii a Velké Británii	19
Nařízení o letecké bezpečnosti	12	2.2 Euro a Pakt stability a růstu	20
Televize bez hranic	13	2.3 Financování EU	21
Nařízení o udělování kontraktů pro zajišťování veřejné dopravy	14	Rozpočet 2008	21
Směrnice o zpětných zrcátkách na nákladních automobilech	15	2.4 Justice a vnitro	22
1.2 Komise	15	Návrh nařízení ve věci zaměstnávání nelegálních pracovníků	22
Společný konsolidovaný základ podnikové daně	15	Směrnice „Řím II“	23
1.3 Rada	16	2.5 Vnější vztahy EU	23
Vysoké ceny mezinárodního roamingu	16	Summit EU-Rusko	23
Volný pohyb pracovních sil	17	2.6 Zemědělství	25
		Budoucnost reforem SZP	25
		III. Přehled klíčových hlasování EP a hlasování skupiny ODS v EP	27
		IV. Slovníček	29
		V. Schémata rozhodovacích procedur	31
		Schéma konzultační procedury	31
		Schéma procedury spolupráce	32
		Schéma spolurozhodovací procedury	33
		Schéma rozpočtové procedury	34

EXECUTIVE SUMMARY

I. PROJEDNÁVANÁ LEGISLATIVA (VYBRANÉ OBLASTI)

1.1 Evropský parlament

Trestní opatření k prosazování práv duševního vlastnictví

- Plénum EP 25. dubna odsouhlasilo poměrem 374:278 Zingarettiho zprávu týkající se trestních opatření k prosazování práv duševního vlastnictví. Výsledkem legislativního procesu by měla být směrnice, která umožní, aby EU členským státům fakticky určovala, za jakých okolností mají v otázkách duševního vlastnictví aplikovat trestní právo.

Obsah návrhu

- Komise v oblasti prosazování práv duševního vlastnictví počítá s postihy od 100 tis. € a předpokládá, že bude možné uložit i nepodmíněný trest, a to v maximální délce čtyř let odnětí svobody.
- Sporné body a reakce aktérů
- Pokud bude směrnice přijata, bude se jednat – s výjimkou přeshraničního poškozování životního prostředí, jež je upraveno přímo primárním právem – o první unijní normou, která bude explicitně harmonizovat národní trestní řády. Minimálně Velká Británie a Nizozemsko již deklarovaly, že podobný posun je s ohledem na specifický charakter trestního práva nepřijatelný.

Další vývoj

- Přijetím Zingarettiho zprávy bylo ukončeno první parlamentní čtení spolurozhodovací procedury. Kdy se bude návrhem zabývat Rada, nebylo ještě určeno. Každopádně platí, že v případě přijetí dané směrnice se počítá s implementační lhůtou v délce 18 měsíců.

Nařízení o letecké bezpečnosti

- Plénum EP 25. dubna schválilo Costovu zprávu týkající se revize nařízení o letecké bezpečnosti, již už dříve přijal Výbor EP pro dopravu. Vzhledem k tomu, že EP tímto krokem potvrdil

svůj postoj kontrastující s názorem Rady, počítá se s tím, že legislativní proces vstoupí do fáze dohodovacího řízení.

Sporné body

- Jádrem sporu mezi EP a členskými státy zastoupenými v Radě je především klauzule, jež počítá s tím, že veškerá bezpečnostní opatření budou financovat právě státy, popř. cestující v podobě vyšších cen letenek.
- Revize nařízení o letecké bezpečnosti ukazuje minimálně na dva fenomény: tendenci bez přímé opory v realitě definovat a precizovat pravidla platná v rámci celé EU a současně náklady na jejich provádění v co největší míře delegovat na nižší než evropskou úroveň (zde na úroveň jednotlivých členských států).

Další vývoj

- Termíny dalšího projednávání nebyly v době přípravy monitoringu známy, ovšem platí, že i potenciální konsenzus v rámci dohodovacího řízení musejí nakonec schválit jak Rada ve svém celku, tak i plénum EP. V opačném případě revizované nařízení v platnost nevstoupí.

Televize bez hranic

- Výbor EP pro kulturu 8. května přijal zprávu týkající se revize tzv. směrnice o televizi bez hranic.

Obsah návrhu a sporné body

- V průběhu legislativního procesu se objevilo několik sporných bodů, především pak otázky, jakým právem se má audiovizuální vysílání řídit a jakým způsobem se má regulovat množství reklam. Zpráva EP se postavila za tzv. princip země původu, což v kontextu směrnice o televizi bez hranic znamená, že audiovizuální vysílání se bude řídit právem té země, odkud pochází (kde působí držitel příslušné licence). Pokud jde o reklamy, výbor EP potvrdil možnost využití technik tzv. product placementu, tedy „skryté reklamy“ v samotném audiovizuálním vysílání, avšak za předpokladu, že na začátku, na konci a po každém přerušení o tom bude divák zpraven vhodnou textovou nebo grafickou informací na obrazovce.

Hodnocení

- Obecně nová norma není nijak „revoluční“, byť její projednávání bylo poměrně bouřlivé a podle některých přineslo zejména rozvolnění pravidel pro vysílání reklamy.

Další vývoj

- Plénum EP i Rada se budou otázkou směrnice o televizi bez hranic zabývat na konci května, přičemž finální schválení normy se předpokládá v průběhu portugalského předsednictví v druhé půli roku 2007.

Nařízení o udělování kontraktů pro zajišťování veřejné dopravy

- EP 10. května ukončil druhé čtení návrhu nařízení o udělování kontraktů pro zajišťování veřejné dopravy. Vzhledem k tomu, že přijatý návrh byl dopředu konzultován s Radou a přejal většinu jejích argumentů ze společného postoje, neočekávají se v rámci tohoto legislativního procesu už žádná zásadní překvapení.

Obsah návrhu

- Nařízení se bude týkat udělování kontraktů pro zajišťování veřejné dopravy, a to především autobusové a vlakové (včetně metra). Kontrakty budou trvat v případě silniční dopravy maximálně 10 let a v případě železniční dopravy 15 let.
- Nařízení v maximální možné míře naplňuje požadavky principu subsidiarity, tudíž automaticky nepožaduje, aby byla veřejná doprava otevřena konkurenci nebo aby jednotlivé členské státy obligatorně vypisovaly výběrová řízení na její zajišťování.
- Pokud jde o roli malých a středních podniků a jejich postavení, došlo v EP mírným posunům ve smyslu posílení těchto subjektů.
- EP po dohodě s Radou rovněž zkrátil dobu implementace, jež je v návrhu nařízení explicitně stanovena, z 15 na 12 let (dva roky, než bude nařízení účinné, a deset let, než uplyne povolené „náběhové období“).

Sporné body

- Nejkritizovanějším bodem současné podoby návrhu je – vzhledem k odstranění kontroverzí mezi Radou a EP – především dlouhá implementační lhůta připravované normy.

Další vývoj

- Termín ukončení legislativního procesu (tedy projednání návrhu v rámci Rady) nebyl v době přípravy monitoringu znám. Lze však odhadovat, že se tak stane do konce roku 2007.

Směrnice o zpětných zrcátkách na nákladních automobilech

- EP 11. května zakončil své první čtení návrhu revize směrnice 2003/97, jež se týká použití zpětných zrcátek zobrazujících tzv. mrtvý bod na všech novějších nákladních automobilech.

Obsah návrhu

- Plénum EP následovalo neformální dohodu dojednanou s Radou 10. května, tedy den před hlasováním v plénu. Výsledkem je, že všechna nákladní vozidla zaregistrovaná po 1. lednu 2000 budou muset být vybavena zpětnými zrcátky zobrazujícími tzv. mrtvý bod nejpozději do konce března 2009.

Další vývoj

- Vzhledem k tomu, že německé předsednictví sehrálo v přijetí nové normy významnou roli zprostředkovatele, neočekává se, že v rámci Rady dojde ještě k nějakým zásadním proměnám návrhu, byť v prosinci 2006 se proti jeho přijetí (resp. zbytečným a neproporcionálním nákladům výsledné směrnice) stavělo poměrně dost členských států – Španělsko, Švédsko, Litva, Polsko, Maďarsko, Kypr, Česko a Slovensko.

1.2 Komise

Společný konsolidovaný základ podnikové daně

- Po zprávě z listopadu 2006 Komise přijala 2. května druhou zprávu týkající se společného konsolidovaného základu podnikové daně (Common Consolidated Corporate Tax Base; CCCTB). Dokument naznačil, jakým směrem se bude iniciativa na tomto poli, zahájená již v roce 2001, vyvíjet. Už nyní je přítom celý projekt kritizován, že zasahuje do výlučných pravomocí členských států.

Sporné body

- V tuto chvíli ještě není jasné, jakou přesnou podobu bude CCCTB mít – jak bude konstruován, co bude jeho součástí ap. Dosavadní diskuse se soustředila spíše na technické aspekty a časový harmonogram prací vedoucích ke zveřejnění legislativního návrhu zhruba v polovině roku 2008.
- Přestože se rámcově debatuje i o zachování statu quo, dosavadní aktivity komisaře Kovácse i fakt, že již nyní se uvažuje o legislativním návrhu, dávají tušit, že tato varianta je spíše hypotetická. Reálnější je vytvoření určitého „náběhového“ mechanismu, kdy by se CCCTB týkal nejprve jen některých členských států a v nich jen firem,

jež vyvíjejí své aktivity napříč EU, a až později by byl aplikován všeobecně.

- Výtky vůči tomuto projektu vycházejí především ze strany jednotlivých členských států, přičemž platí, že ani ty tradičně „proevropské“ nejsou s Komisí ve věci CCCTB zcela zajedno (např. Francie). Výrazně kritičtější jsou např. Velká Británie, Irsko, Slovensko či pobaltské státy obávající se počátku celkové harmonizace daní právnických osob (resp. příjmů daní obecně).

Další vývoj

- Komise společně s německým předsednictvím plánuje do konce června minimálně dvě odborná setkání týkající se CCCTB, jedno na úrovni ministrů. Pokud bude legislativní návrh předložen v průběhu roku 2008, lze čekat, že CCCTB se začne uplatňovat nejdříve v roce 2010.

1.3 Rada

Vysoké ceny mezinárodního roamingu

- V průběhu dubna a května se zintenzívnila debata o připravované regulaci cen mobilního roamingu. Na konci sledovaného období se Rada a EP rámcově dohodli na kompromisu.

Poslední vývoj a reakce aktérů

- Výbor EP pro průmysl v dubnu velkou většinou (45 poslanců ze 49) podpořil maximální koncové ceny (bez DPH) ve výši 40 centů za minutu odchozího hovoru a 15 centů za minutu hovoru příchozího. Asociace GSM, sdružující na sedm set mobilních operátorů, se proti tomu postavila, neboť by došlo ke snížení cen roamingových hovorů pod hranici navrhovanou původně Komisí.
- Sama GSMA navrhla cenový strop ve výši 65 a 35 centů (odchozí/příchozí hovory bez DPH), členské státy 60 a 30 centů (přičemž ještě před časem se hovořilo o 50 a 25 centech) a Komise 44 a 15 centů.

Sporné body

- Současná debata už se nevede o tom, zda roaming regulovat, ale jak toho dosáhnout. Je přitom nezbytné neopomínat motivaci Komise k regulaci ani potenciální negativní důsledky související s tím, že nárok na levné roamingové ceny nevyplývá z žádného (ani národního, ani evropského) závazku tzv. poskytování univerzální služby všem (na rozdíl od „pevných“ telefonů).

Další vývoj

- Pokud by mělo nové zařízení začít platit už letos o prázdninách, muselo by být schváleno nejpozději v květnu v EP (přičemž první plánovaný termín – 9. květen – už uplynul) a v červnu v Ra-

dě, a to za předpokladu, že norma začne platit okamžitě a ne až po „náběhové“ fázi. V opačném případě by se plánovaná regulace do cen promítla až později.

Volný pohyb pracovních sil

- Nizozemsko dodrželo svůj dřívější závazek otevřít nejpozději ve druhém kvartále roku 2007 svůj pracovní trh pracovníkům ze zemí, které do EU vstoupily v roce 2004, a zrušilo tak platnost přechodného období, jež by mohlo uplatňovat ve výjimečných případech až do konce dubna 2011.
- V Nizozemsku se očekává, že pracovníci z nových států Unie obsadí především posty v zemědělství či stavebnictví, o než sami Holanďané sami nemají zájem.
- K povinnému (ze smlouvy o přistoupení vycházejícímu) přezkoumání oprávnění uplatňovat přechodné období na volný pohyb pracovních sil dojde na konci dubna 2009, tedy v době, kdy bude Unii předsedat ČR.

II. AKTUÁLNÍ PROBLÉMY

2.1 Budoucnost EU

Euroústava

- Hlavní determinantou dalšího jednání o podobě euroústavy byly francouzské prezidentské volby, ve kterých zvítězil konzervativce Nicolas Sarkozy. Stejně podstatnou událostí bylo ohlášení odchodu britského premiéra Tonyho Blaira z funkce k 27. červnu tohoto roku, jehož nástupcem se s největší pravděpodobností stane stranický kolega a současný ministr financí Gordon Brown.
- Klíčové je opět jednání o podobě euroústavy, která bude vycházet také z postoje Francie a Velké Británie. První podobu „nové“ smlouvy chce německá kancléřka do měsíce, tedy do červnového summitu Evropské rady. Další kroky a podoba smlouvy by byly přijaty na mezivládní konferenci na podzim, na kterou by navazovala ratifikace smlouvy všemi 27 parlamenty členských států a smlouva by vešla v platnost do zahájení voleb do Parlamentu v roce 2009. Osmnáct států, které původní smlouvu již ratifikovaly, bude muset proces opakovat.

Průběh jednání

- Do vyjednávání o podobě textu smlouvy se vložil i předseda Komise Emanuel Barroso se

záměrem uspořádat konferenci vybraných států, mezi nimiž byli zástupci Německa, Portugalska, Polska, Švédska, Itálie, České republiky, Nizozemí a Velké Británie. Toto setkání mělo mít „tvořící potenciál“ (brainstorming). Schůzka byla posléze odvolána pro četné spekulace o důvodech pozvání právě těchto států. Barroso se nakonec rozhodl vést jednání pouze s představiteli současné a budoucích předsedajících zemí, tedy Německem, Portugalskem a Slovinskem za účasti předsedy Evropského parlamentu Hans-Gert Poetteringa.

- Vyjednávání ohledně podoby euroústavy se vedla intenzivně také na bilaterální úrovni mezi předsedajícím Německem a členskými státy za zavřenými dveřmi po dobu čtrnácti dnů. Angela Merkelová začala tato jednání s českým prezidentem Václavem Klausem. Německo vypracovalo 12ti bodový seznam otázek, které budou sloužit při diskusi o textu.

Vnitropolitické změny ve Francii a Velké Británii

- Ve druhém kole francouzských prezidentských voleb, které se konaly 6. května 2007, zvítězil konzervativní kandidát Nicolas Sarkozy nad socialistkou Ségolene Royalovou v poměru 53% ku 47% hlasů za účasti 85% právoplatných voličů. Nový prezident oficiálně převzal funkci 16. května.

Nicolas Sarkozy prezidentem

- Nicolas Sarkozy se ve své kampani se zavázal oživit ekonomiku vytvářením nových pracovních míst, liberalizovat pracovní právo a bojovat proti kriminalitě. Nový prezident je znám svým tvrdým postojem k ilegální imigraci, přičemž je zastáncem selektivní imigrační politiky, která by Francii otevřela pouze kvalifikované pracovní síle. Sarkozy nesouhlasí s případným rozšířením EU o Turecko. V této otázce se staví za jasné vymezení hranic Evropy, které by měly končit kontinentem a EU by měla v otázkách dalšího rozšiřování respektovat veřejné mínění.
- Sarkozy si vysloužil několik dní po svém zvolení kritiku od ministrů financí EU a guvernérů centrálních bank kvůli snaze tlačit na Evropskou centrální banku. Ta podle francouzského prezidenta omezuje růst francouzského exportu soustředěním se na inflaci a posilováním hodnoty eura vůči dolaru.

Gordon Brown a EU

- Poslední formální akce EU, které se Tony Blair zúčastní jako premiér Velké Británie bude červnový summit Evropské rady. Na jeho místo

s největší pravděpodobností nastoupí současný ministr financí Gordon Brown. Brown je ve vztahu k Evropské unii znám jako kritik protekcionismu ve společné evropské zemědělské politice a jejích subvencí. Zaujímá rezervovaný postoj k euru a k restriktivním opatřením ve vztahu k tzv. „obchodnímu bloku Evropy“, který považuje za uzavřený a protektivní.

- V prvních měsících v nové funkci bude Brown postaven před vyjednávání o textu nové smlouvy (Brown podporuje přijetí pouze mini-smlouvy) a v budoucnu také o evropském rozpočtu, který podle Velké Británie potřebuje reformu hlavně SZP.

2.2 Euro a Pakt stability a růstu

- V květnu padlo v oblasti rozšiřování eurozóny další rozhodnutí, podle něhož by společnou měnu měly přijmout další dva členské státy „východní“ vlny rozšiřování EU, Kypr a Malta. Oba státy se stanou novými členy eurozóny od 1. ledna 2008.
- Rozhodnutí padlo na základě dvou konvergenčních zpráv, které Komise publikovala 16. května a doporučila v nich přijetí dvou středomořských ostrovních států do hospodářské a měnové unie.

Malta a otázka nadměrného rozpočtového deficitu

- Proti Maltě bylo přitom vedeno řízení Komise ve věci dlouhodobého nadměrného rozpočtového deficitu, a tedy porušování pravidel Paktu stability a růstu. Podobné řízení bylo vedeno i proti Německu a Řecku, v květnu 2007 však Komise rozhodla o uzavření této procedury, protože ve všech jmenovaných případech konstatovala zlepšení tohoto ukazatele v rámci konvergenčních kritérií v důsledku dlouhodobých opatření, které měly za následek pokles rozpočtového deficitu pod hranici 3% HDP a další snižování v následujících letech (ještě v roce 2000 přitom míra rozpočtového deficitu na Maltě představovala 10% HDP).

ČR a otázka nadměrného rozpočtového deficitu

- 16. května Komise přijala informační nótu, kterou představil veřejnosti komisař pro ekonomické a monetární otázky Almunia. Týkala se ekonomického výhledu v následujících letech pro státy, které čelí nadměrnému rozpočtovému deficitu. Mezi těmito zeměmi byla jmenována i ČR

2.3 Financování EU

Rozpočet 2008

- 2. května Komise představila předběžný návrh rozpočtu pro rok 2008.
- Rada i EP již indikovaly své připomínky k předběžnému návrhu.
- Pohybují se v tradičních mantinelech: zatímco Rada nabádá k úsporám (v tomto smyslu se vyjádřili na zasedání EcoFin především největší rozpočtoví plátcí, Německo, Velká Británie, Nizozemí a také Francie), EP požaduje v některých nadpisech a dílčích oblastech výdaje navýšit.
- Návrh Komise počítá pro rok 2008 s výdaji ve výši 121,6 mld. euro, což činí 0,97% HND EU-27, v závazcích pak počítá až s částkou 129,2 mld. euro (1,03% HND).
- Projednávání návrhu rozpočtu pro rok 2008 vstoupí do další fáze v červenci, 13. července proběhne jeho první čtení v Rozpočtovém výboru Rady.

2.4 Justice a vnitro

Návrh nařízení ve věci zaměstnávání nelegálních pracovníků

- Komise v květnu zveřejnila návrh nového nařízení, jež by umožnilo trestat zaměstnavatele, který „načerno“ zaměstnává nelegální přistěhovalce vysokými pokutami a v případě nejtěžších přestupků i odnětím svobody. 16. května tento návrh nové legislativy, která by mohla znamenat další průlom právo tvorby EU do oblasti třetího pilíře v citlivé oblasti trestního práva, obhajoval ve svém vystoupení komisař Frattini.

Legislativní souvislosti návrhu

- Nařízení je prozatím ve stadiu návrhu Komise, ještě se k němu neměly možnost vyjádřit Rada ani EP. Průlomovým momentem je skutečnost, že Komise tímto způsobem vstupuje do právní oblasti, která tradičně náleží k „výsostným“ oblastem pravomocí členských států a je takto i chápána.
- Státy, které mají s ohledem na primární právo výjimku z legislativy třetího pilíře, si mohou v této oblasti ponechat dosavadní úpravu, pokud se k tomu rozhodnou. Konkrétně se to týká Velké Británie, Irsku a Dánska.

Další snahy Komise o regulaci ekonomické migrace

- Komisař Frattini současně s prezentací návrhu nařízení namířeno proti zaměstnávání ilegální pracovní síly představil ve stejný den i plán, kte-

rým by Komise naopak chtěla podpořit některé podoby ekonomické migrace, ve spojitosti se snahou zmírnit nedostatek pracovních sil v některých oblastech (např. kvalifikovaná pracovní síla v technických oborech) a zároveň účinně regulovat a kontrolovat migraci, protože má dojít i k úpravě možného návratu pracovní síly zpět do země původu, tedy readmise.

Směrnice „Řím II“

- 15. května dospěly Rada a Evropský parlament ke konsensu na tom, zda má konečná verze návrhu nové směrnice známé pod názvem „Řím II“ obsahovat některé dosud sporné prvky týkající se harmonizace na poli občanského práva.
- Konsensus obou institucí nepřináší konečné řešení, ale problém de facto odkládá. Žádá totiž Komisi, aby nejprve vypracovala detailní studii, která by měla být předložena do konce roku 2008.
- Hlavní problém spočíval v tom, že EP původně trval na tom, aby do sporné směrnice byly zahrnuty také pomluva a ublížení na cti. Na možná úskalí takového řešení upozorňovala např. novinářská obec, podle níž by se v praxi tato možnost dostávala do rozporu se svobodou slova.

Legislativní pozadí

- Římská konvence z roku 1980 se původně týkala smluvněprávních vztahů v oblasti mezinárodního práva soukromého a neomezovala se pouze na právní prostředí ES. Pod jejím vlivem Komise pracovala na nové směrnici „Řím II“, která se měla týkat společných pravidel upravujících problematiku mezinárodního práva soukromého v rámci ES. Průlomovým skutkem je především to, že základem harmonizace práva zde bude akt sekundárního práva ES/EU, nikoli mezinárodní smlouva.
- „Řím II“ stanovuje obecnou zásadu, podle níž v daném konkrétním případě je třeba aplikovat právní řád té země, v níž došlo k poškození. Vztahuje se přitom na dopravní přestupky, poškození způsobené nebezpečnými substancemi či na poškozování životního prostředí.

2.5 Vnější vztahy EU

Summit EU-Rusko

- Ve dnech 17.–18. května se v Samaře uskutečnil jeden z pravidelných summitů Rusko-EU, schůzka na nejvyšší úrovni, které se konají dvakrát ročně.

Energetické otázky

- V oblasti energetiky EU v poslední době znepokojuje nejen trvající neochota ruské strany podepsat tzv. Energetickou chartu vztahující se k liberalizaci trhu s energiemi, včetně dodávek plynu, ale také narůstající podíl ruských firem (zejména Gazpromu) na kontrole dodávek zemního plynu do Evropy.
- Větší důraz na pronikání Gazpromu na evropský trh s plynem začal být kladen právě na přelomu dubna a května v souvislosti s kauzou podezření vzneseného proti italsko-německému koncernu energetických firem ENI a RWE za zneužívání monopolního postavení na trhu ze strany Komise, respektive jejího DG pro hospodářskou soutěž. V souvislosti s touto kauzou začalo být ve zvýšené míře upozorňováno na fakt, že podobné chování lze zaznamenat i ze strany ruského Gazpromu v oblasti dodávek a importu zemního plynu.
- Problematika dominantní pozice ruského Gazpromu a její možné řešení cestou liberalizace trhu s plynem v EU nebyla vznesena v předvečer summitu Rusko-EU náhodou. Vzhledem k dalším přetrvávajícím problémům ve vztazích EU a Ruska, případně Ruska a některých členských zemí (zejména Polsko, Litva, Estonsko, částečně ČR) i vzhledem k aktivnímu postoji Ruska v zahraniční politice, kde bývá energetických zdrojů vůči Evropě využíváno taktickým způsobem, je možné ji kvalifikovat jako snahu upozornit Rusko na fakt, že nejen odběratel (tedy EU) potřebuje dodávky energetických surovin, ale také exportér (Rusko) potřebuje svého největšího odběratele.

Výsledky summitu v Samaře

- Polsko v jeho neochotě odblokovat proces přípravy nové smlouvy PCA podpořila Litva, a to i pod vlivem problémů ruských dodávek ropy

litevským rafineriím. Summit tedy nepřinesl do vzájemných vztahů zásadnější průlom s výjimkou obhajoby pozice EU, která svázala další posílení vzájemných vztahů s potřebou řešit bilaterální problémy mezi Ruskem a některými členskými státy (zdůrazněno Barrosem).

- Ruský prezident Putin částečné rozčarování z výsledků summitu dal najevo v závěrečném projevu.

2.6 Zemědělství*Budoucnost reforem SZP*

- Od 1. července přebírá předsednictví EU po Německu Portugalsko, ministr zemědělství José Silva přitom již naznačil, že právě zemědělství bude v kontextu přípravy střednědobé revize v letech 2008/2009 náležet mezi priority portugalského předsednictví. Komise plánuje začít s přípravou této revize již v říjnu 2007.

Reforma ovoce a zeleniny

- V současnosti jsou na poli společné zemědělské politiky EU projednávány otázky reforem dílčích sektorů. Je to především reforma sektoru ovoce a zeleniny, o níž rozsáhle diskutuje Zemědělský výbor EP, který opatřil původní návrh reformy sektoru řadou připomínek a pozměňovacích návrhů.
- Plénum EP bude o pozměňovacích návrzích k reformě sektoru ovoce a zeleniny hlasovat 7. června.

Reforma trhu s vínem

- V rámci Zemědělského výboru EP, na půdě Rady a v úzké spolupráci s Komisí bude v nadcházejícím půlroce tvořit nejvýraznější téma chystaná reforma sektoru vína.

I. PROJEDNÁVANÁ LEGISLATIVA (VYBRANÉ OBLASTI)

1.1 EVROPSKÝ PARLAMENT

Trestní opatření k prosazování práv duševního vlastnictví

Plénium EP 25. dubna odsouhlasilo poměrem 374:278 Zingarettiho zprávu týkající se trestních opatření k prosazování práv duševního vlastnictví. Výsledkem legislativního procesu by měla být směrnice, která umožní, aby EU členskými státy fakticky určovala, za jakých okolností mají v otázkách duševního vlastnictví aplikovat trestní právo.

Legislativní pozadí

Návrh opatření Komise připravila v návaznosti na rozsudek ESD z podzimu 2005 (C 176/03), jenž Unii de facto umožnil požadovat po členských státech kriminální postih přestupků v otázkách ochrany životního prostředí (přestože úzce formálně není unijní právo právem precedenčním).

Obsah návrhu

Komise v oblasti prosazování práv duševního vlastnictví počítá s postihy od 100 tis. € a předpokládá, že bude možné uložit i nepodmíněný trest, a to v maximální délce čtyř let odnětí svobody.

Skutková podstata trestného činu bude naplněna v případě, že se prokáže záměr zneužívat duševní vlastnictví ke komerčním účelům, přičemž trest bude moci být zpřísněn, pokud se prokáže i organizovaná povaha porušování práv duševního vlastnictví nebo jeho závažné zdravotní či bezpečnostní důsledky.

EP ve své zprávě uvedené body potvrdil, ovšem navrhl, aby se připravovaná směrnice dotýkala jen padělání a „pirátství“ (které ročně způsobují ekonomické ztráty ve výši řádově 500 mld. €).

Ostatní formy porušování práv duševního vlastnictví (včetně celé sumy patentového práva) by měly zůstat vně připravované normy. To se týká např. i kopírování hudebních a filmových nosičů pro tzv. vlastní potřebu.

Sporné body a reakce aktérů

Pokud bude směrnice přijata, bude se jednat – s výjimkou přeshraničního poškozování životního prostředí, jež je upraveno přímo primárním právem – o první unijní normou, která bude explicitně harmonizovat národní trestní řády. Minimálně Velká Británie a Nizozemsko již deklarovaly, že podobný posun je s ohledem na specifický charakter trestního práva nepřijatelný. Navíc poměr, jakým byla Zingarettiho zpráva v EP přijata, dává tušit, že ani evropští poslanci nejsou v dané otázce jednotní. Výtky zaznívají ze všech frakcí, byť argumentace je založena na různých premisách – od apriorního odmítání harmonizace až po skutečnost, že Zingarettiho zpráva se zabývá natolik marginálním problémem, že by bylo vhodnější unijní právní úpravu vůbec nezavádět, protože pouze povede k nejasnostem ve výkladu toho, co lze považovat za příslušnou skutkovou podstatu a co ne.

Další vývoj

Přijetím Zingarettiho zprávy bylo ukončeno první parlamentní čtení spolurozhodovací procedury. Kdy se bude návrhem zabývat Rada, nebylo ještě určeno. Každopádně platí, že v případě přijetí dané směrnice se počítá s implementační lhůtou v délce 18 měsíců.

Nařízení o letecké bezpečnosti

Plénium EP 25. dubna schválilo Costovu zprávu týkající se revize nařízení o letecké bezpečnosti, již už dříve přijal Výbor EP pro dopravu. Vzhledem k tomu, že EP tímto krokem potvrdil svůj postoj kontrastující s názorem Rady, počítá se s tím, že legislativní proces vstoupí do fáze dohodovacího řízení.

Legislativní pozadí a obsah návrhu

Předmětem revize je platné nařízení 2320/2002 a jejím cílem je – obecně řečeno – zjednodušení této normy, definování společných bezpečnostních pravidel pro letiště a letadla a možnost přijmout na úrovni jednotlivých členských států přísnější než minimální možná opatření.

Sporné body

Jádrem sporu mezi EP a členskými státy zastoupenými v Radě je především klauzule, jež počítá s tím, že veškerá bezpečnostní opatření budou financovat právě státy, popř. cestující v podobě vyšších cen letenek.

EP argumentuje tím, že bezpečnost je veřejný statek, zatímco Rada je ochotna toto tvrzení přijmout pouze v případě, že se jedná o zmíněná přísnější opatření jdoucí nad rámec základních bezpečnostních standardů. Komise do debaty vstoupila s tím, že požádala EP, aby „zaujal praktičtější stanovisko“ (tedy umožnil rychlejší přijetí revidovaného nařízení), ale její intervence neměla zamýšlený efekt. Navíc EP se navzdory názoru Komise postavil za to, aby detailní bezpečnostní opatření (mj. i známé opatření týkající se tekutin v příručních zavazadlech) byla pravidelně (každých šest měsíců) obnovována. Komise tvrdí, že i přes všechny kontroverze, které jsou s danými pravidly spjaty, by takový krok znamenal především výrazně snížení právní jistoty všech zúčastněných stran.

Revize nařízení o letecké bezpečnosti ukazuje minimálně na dva fenomény: tendenci bez přímé opory v realitě definovat a precizovat pravidla platná v rámci celé EU a současně náklady na jejich provádění v co největší míře delegovat na nižší než evropskou úroveň (zde na úroveň jednotlivých členských států).

Zajímavé je i to, že Komise se pokusila zprostředkovat mezi EP a Radou kompromis, avšak neúspěšně. Přitom je poměrně běžné, že Komise a EP spolu v rámci legislativního procesu vytvářejí „tandem“ a vystupují zpravidla proti ministrům v Radě.

Další vývoj

Termíny dalšího projednávání nebyly v době přípravy monitoringu známy, ovšem platí, že i potenciální konsenzus v rámci dohodovacího řízení musejí nakonec schválit jak Rada ve svém celku, tak i plénum EP. V opačném případě revidované nařízení v platnost nevstoupí.

Televize bez hranic

Výbor EP pro kulturu 8. května přijal zprávu týkající se revize tzv. směrnice o televizi bez hranic.

Legislativní pozadí

O celé záležitosti jsme v monitorinzích již mnohokrát informovali, proto se na tomto místě omezíme jen na konstatování, že platná směrnice byla přijata v roce 1989, poprvé byla revidována v roce 1997 a že současný legislativní proces má za cíl dosáh-

nout stavu, kdy bude norma pokrývat širší spektrum audiovizuálních služeb a zároveň umožní jejich poskytovatelům získávat na tuto činnost potřebné prostředky.

Obsah návrhu a sporné body

V průběhu legislativního procesu se objevilo několik sporných bodů, především pak otázky, jakým právem se má audiovizuální vysílání řídit a jakým způsobem se má regulovat množství reklam. Zpráva EP se postavila za tzv. princip země původu, což v kontextu směrnice o televizi bez hranic znamená, že audiovizuální vysílání se bude řídit právem té země, odkud pochází (kde působí držitel příslušné licence). Pokud jde o reklamy, výbor EP potvrdil možnost využití technik tzv. product placementu, tedy „skryté reklamy“ v samotném audiovizuálním vysílání, avšak za předpokladu, že na začátku, na konci a po každém přerušení o tom bude divák zpraven vhodnou textovou nebo grafickou informací na obrazovce.

Product placement nebude používán ve zpravodajství, dětských a dokumentárních programech a nebude moci být v rozporu s požadavky na veřejné zdraví, bezpečnost ap. Množství běžné reklamy bude i nadále omezeno 12 minutami za hodinu, nicméně reklamní bloky se budou moci objevovat častěji – ne jako dosud každých 45 minut, ale každých 30 minut.

Pokud bude směrnice přijata, bude rozlišovat mezi standardním (lineárním) televizním vysíláním a tzv. on-demand (nelineárními) službami, poskytovanými na základě žádosti diváka. Právě především provozovatelé nelineárních služeb, kam např. spadá i internetové vysílání, se povinně zaváží, že budou vydělanými prostředky podporovat evropskou tvorbu. Je přitom poněkud diskutabilní, zda by v tomto ohledu nepostačovala již platná směrnice o elektronickém obchodu, jak upozornilo např. Slovensko nebo Velká Británie.

Poslední významnou změnou je povinnost poskytovatelů exkluzivních práv např. na sportovní utkání poskytovat jiným relevantním subjektům možnost, aby o daných událostech v jejich průběhu rovněž referovaly, a to v textové podobě.

Hodnocení

Obecně nová norma není nijak „revoluční“, byť její projednávání bylo poměrně bouřlivé a podle některých přineslo zejména rozvolnění pravidel pro vysílání reklamy.

Platí, že revidovaná směrnice představuje jeden z mála příkladů normy, která se víceméně pokouší pouze o právní úpravu existujícího stavu. Není ryze

preskriptivní a nepřenáší na jednotlivé členské státy (jak je tomu nejčastěji) pouze povinnosti či finanční náklady.

Další vývoj

Plénium EP i Rada se budou otázkou směrnice o televizi bez hranic zabývat na konci května, přičemž finální schválení normy se předpokládá v průběhu portugalského předsednictví v druhé půli roku 2007.

Vzhledem k tomu, že EP v poslední době intenzivně spolupracoval s německým předsednictvím (parlamentní zpravodajka pochází právě z Německa) a většina sporných bodů (např. otázka principu země původu, kde členské státy požadovaly striktnější garance) byla vyřešena, neočekává se, že v této fázi legislativního procesu dojde k nějakým překvapivým událostem, jež by zabránily jeho ukončení. Navíc zprávu EP po jejím přijetí podpořili i nejdůležitější aktéři z řad zástupců držitelů vysílacích licencí v čele s Evropskou unií pro vysílání (EBU).

Nařízení o udělování kontraktů pro zajišťování veřejné dopravy

EP 10. května ukončil druhé čtení návrhu nařízení o udělování kontraktů pro zajišťování veřejné dopravy. Vzhledem k tomu, že přijatý návrh byl dopředu konzultován s Radou a přejal většinu jejích argumentů ze společného postoje, neočekávají se v rámci tohoto legislativního procesu už žádná zásadní překvapení.

Legislativní pozadí

První návrh nařízení byl zveřejněn už v červenci 2000. V roce 2005 byl Komisí po předchozím nezdaru při projednávání upraven. O dané kauze jsme v monitorinzích již několikrát informovali, proto se omezíme jen na shrnutí současné podoby příslušného textu.

Obsah návrhu

Nařízení se bude týkat udělování kontraktů pro zajišťování veřejné dopravy, a to především autobusové a vlakové (včetně metra). Kontrakty budou trvat v případě silniční dopravy maximálně 10 let a v případě železniční dopravy 15 let.

Jednotlivé členské státy budou moci aplikaci normy rozšířit i na dopravu vodní – říční i námořní.

Nařízení v maximální možné míře naplňuje požadavky principu subsidiarity, tudíž automaticky nepožaduje, aby byla veřejná doprava otevřena konkurenci nebo aby jednotlivé členské státy obligatorně vypisovaly výběrová řízení na její zajišťování.

V případě, že se však členské státy rozhodnou přidělit kontrakt přímo, budou nuceny respektovat následující: musí jít buď o dohodu se stávajícím operátorem, nebo o kontrakt s “omezenou hodnotou” (max. 1 mil. €, nebo 300 tis. km ročně), nebo o (jasně definovanou) výjimečnou situaci, nebo o jakoukoli těžkou železniční dopravu.

EP se při neformálních vyjednáváních s Radou vzdal většiny dřívějších, vůči členským státům přísnějších, pozměňovacích návrhů, jež přijal Výbor pro dopravu již více než před rokem, v březnu 2006. EP např. nyní nepožaduje, aby byla striktně dodržována tzv. klauzule reciprocity, jež stanoví, aby operátoři, již získali jakýkoli kontrakt pro zajišťování veřejné dopravy přímo (udělením), byli automaticky vyloučeni ze soutěží mimo hranice domovské země.

Pokud jde o roli malých a středních podniků a jejich postavení, došlo v EP mírným posunům ve smyslu posílení těchto subjektů.

Zatímco Rada předpokládala, že přímé kontrakty této kategorii podniků bude možné udělit v případě, že ročně nepřesáhnou 1,7 mil. € nebo 500 tis. km, EP oba limity navýšil na 2 mil. €, resp. 600 tis. km (byť před zveřejněním společného postoje Rady byl EP ještě pro větší úlevy).

EP po dohodě s Radou rovněž zkrátil dobu implementace, jež je v návrhu nařízení explicitně stanovena, z 15 na 12 let (dva roky, než bude nařízení účinné, a deset let, než uplyne povolené „náběhové období“).

Sporné body

Nejkritizovanějším bodem současné podoby návrhu je – vzhledem k odstranění kontroverzí mezi Radou a EP – především dlouhá implementační lhůta připravované normy.

Například operátoři sdružení v UITP tvrdí, že tento fakt z nařízení na dlouhou dobu činí víceméně „bez-zubý“ nástroj. Na druhou stranu stávající operátoři (zpravidla pod přímým vlivem veřejných autorit) tuto skutečnost kvitují, neboť jim na déle než dekádu zajišťuje doposud platné (výhodné) podmínky.

Druhý směr kritiky pochází z řad železničních dopravců, kteří se obávají, že navzdory delším předpokládaným kontraktům (v porovnání se silničními operátory) budou v důsledku svého trvalého podfinancování dále ztrácet a jejich podíl na celkovém objemu dopravy se bude snižovat.

Zde je však třeba dodat, že tento argument se opírá o skrytý předpoklad, že železnice má být vůči jiným druhům dopravy upřednostněna. Přitom už i Komise minimálně od loňska uznává, že takový postup jednoduše uplatňovat nelze a nestaví se za automatický požadavek přesunu co největšího objemu dopravy na železnici.

Další vývoj

Termín ukončení legislativního procesu (tedy projednání návrhu v rámci Rady) nebyl v době přípravy monitoringu znám. Lze však odhadovat, že se tak stane do konce roku 2007.

Směrnice o zpětných zrcátkách na nákladních automobilech

EP 11. května zakončil své první čtení návrhu revize směrnice 2003/97, jež se týká použití zpětných zrcátek zobrazujících tzv. mrtvý bod na všech novějších nákladních automobilech.

Legislativní pozadí

O dané problematice jsme v monitorinzích již informovali. Komise návrh předložila v říjnu 2006 s argumentem zvýšení bezpečnosti na silnicích. Směrnice by se však neproporcionálně dotkla především majitelů starších vozidel nad 3,5 t, jejichž počet se odhaduje na zhruba 4 mil. (nová nákladní vozidla zaregistrovaná od roku 2006 mají daná zrcátka již povinně). Rada nicméně svůj společný postoj přijala navzdory očekáváním i tlaku IRU, která se stavěla proti návrhu, již v prosinci 2006.

Obsah návrhu

Plénium EP následovalo neformální dohodu dojednanou s Radou 10. května, tedy den před hlasováním v plénu. Výsledkem je, že všechna nákladní vozidla zaregistrovaná po 1. lednu 2000 budou muset být vybavena zpětnými zrcátky zobrazujícími tzv. mrtvý bod nejpozději do konce března 2009.

Jde o kompromis mezi Radou, jež požadovala pozdější termín, a EP, jenž naopak podporoval Komisi v rychlejší implementaci normy (měla se týkat všech vozidel registrovaných po 1. lednu 1998). Belgie, Nizozemsko a Dánsko získají z normy výjimku, protože příslušná zrcátka jsou v těchto zemích již povinná, byť neodpovídají přesně typu požadovanému směrnicí.

Další vývoj

Vzhledem k tomu, že německé předsednictví sehrálo v přijetí nové normy významnou roli zprostředkovatele, neočekává se, že v rámci Rady dojde ještě k nějakým zásadním proměnám návrhu, byť v prosinci 2006 se proti jeho přijetí (resp. zbytečným a neproporcionálním nákladům výsledné směrnice) stavělo poměrně dost členských států – Španělsko, Švédsko, Litva, Polsko, Maďarsko, Kypr, Česko a Slovensko.

Do budoucna se krom formálního zakončení legislativního procesu očekává po třech letech platnosti

směrnice vypracování zprávy, v níž Komise zhodnotí dosavadní implementaci normy a navrhne případná další opatření. Již nyní se hovoří o rozšíření povinnosti na další typy vozidel, popř. povinném „dovybavení“ nákladních vozidel zrcátky, jež umožní sledovat, co se děje bezprostředně před vozem.

1.2 KOMISE**Společný konsolidovaný základ podnikové daně**

Po zprávě z listopadu 2006 Komise přijala 2. května druhou zprávu týkající se společného konsolidovaného základu podnikové daně (Common Consolidated Corporate Tax Base; CCCTB). Dokument naznačil, jakým směrem se bude iniciativa na tomto poli, zahájená již v roce 2001, vyvíjet. Už nyní je přítom celý projekt kritizován, že zasahuje do výlučných pravomocí členských států.

Pozadí a obsah

Komise (resp. její komisař pro daně Lászlo Kovács) CCCTB považuje za nezbytný komplement existujícího vnitřního trhu Unie, protože údajně sníží transakční a byrokratické náklady, zabrání častým daňovým unikům a dvojímu zdanění v různých zemích EU a napomůže přeshraničním investicím.

Sporné body

V tuto chvíli ještě není jasné, jakou přesnou podobu bude CCCTB mít – jak bude konstruován, co bude jeho součástí ap. Dosavadní diskuse se soustředila spíše na technické aspekty a časový harmonogram prací vedoucích ke zveřejnění legislativního návrhu zhruba v polovině roku 2008.

Do té doby se počítá s definováním klíčových pojmů, vypracováním studie založené na statistických podkladech jednotlivých členských států a rozhodnutím, jakou konkrétní normu přijmout.

Přestože se rámcově debatuje i o zachování statu quo, dosavadní aktivity komisaře Kováče i fakt, že již nyní se uvažuje o legislativním návrhu, dávají tušit, že tato varianta je spíše hypotetická. Reálnější je vytvoření určitého „náběhového“ mechanismu, kdy by se CCCTB týkal nejprve jen některých členských států a v nich jen firem, jež vyvíjejí své aktivity napříč EU, a až později by byl aplikován všeobecně.

Variantu, že by byl CCCTB pouze volitelný, Komise navzdory dřívějším signálům již nepovažuje za nejlepší. S tím souvisí i případná harmonizace da-

ňových sazeb, byť Komise několikrát potvrdila, že tento krok není na pořadu dne („fiskální suverenita členských států nebude ohrožena“).

Než bude zveřejněn finální legislativní návrh, bude nezbytné rovněž určit, zda a jak do rámce CCCTB začlenit poskytovatele finančních služeb (v nejširším slova smyslu, přičemž oni sami deklarují, že jsou pro) a zda a jak vytvořit jednotný administrativní mechanismus, jenž by zajišťoval fungování CCCTB v praxi.

Výtky vůči tomuto projektu vycházejí především ze strany jednotlivých členských států, přičemž platí, že ani ty tradičně „proevropské“ nejsou s Komisí ve věci CCCTB zcela zajedno (např. Francie). Výrazně kritičtější jsou např. Velká Británie, Irsko, Slovensko či pobaltské státy obávající se počátku celkové harmonizace daní právnických osob (resp. přímých daní obecně).

Argumentují tím, že „konsolidace“ (konstrukce daňového základu včetně případných odpisů) může být provedena různě, což ve svém důsledku může mít podobný efekt jako samotná harmonizace sazeb daní. Krom toho CCCTB podle kritiků ohrozí i daňovou konkurenci mezi jednotlivými členskými státy EU a potenciálně sníží daňové výnosy některých (daňově méně restriktivních) členských zemí. Danou argumentaci přijímá i ČR, včetně např. Hospodářské komory.

Další vývoj

Komise společně s německým předsednictvím plánuje do konce června minimálně dvě odborná setkání týkající se CCCTB, jedno na úrovni ministrů. Pokud bude legislativní návrh předložen v průběhu roku 2008, lze čekat, že CCCTB se začne uplatňovat nejdříve v roce 2010.

Komise počítá i s variantou, že pokud její návrh nezíská potřebný jednomyslný souhlas (již nyní se objevují i odmítavé hlasy v rámci samotné Komise), navrhne, aby se CCCTB uplatnil v rámci tzv. posílené spolupráce, jíž by se účastnily jen ty země, které tento koncept považují za přínosný. (Minimálně by jich muselo být osm. V tuto chvíli je podle komisaře Kováce pro zavedení CCCTB nejméně dvanáct zemí včetně Bulharska a Rumunska.)

1.3 RADA

Vysoké ceny mezinárodního roamingu

V průběhu dubna a května se zintenzívnila debata o připravované regulaci cen mobilního roamingu. Na konci sledovaného období se Rada a EP rámcově dohodli na kompromisu.

Legislativní pozadí

Důvodem k jednání bylo krom faktu, že se otázkou zabývalo hned několik aktérů současně, i to, že se přiblížil termín, kdy by měla nová norma vstoupit v platnost: začátek letních prázdnin, kdy je využívání roamingových služeb tradičně nejčastější.

Legislativní proces v dané věci probíhá téměř rok a v monitorinzích o něm pravidelně informujeme.

Poslední vývoj a reakce aktérů

Výbor EP pro průmysl v dubnu velkou většinou (45 poslanců ze 49) podpořil maximální koncové ceny (bez DPH) ve výši 40 centů za minutu odchozího hovoru a 15 centů za minutu hovoru příchozího. Asociace GSM, sdružující na sedm set mobilních operátorů, se proti tomu postavila, neboť by došlo ke snížení cen roamingových hovorů pod hranici navrhovanou původně Komisí. GSMA svůj postoj odůvodnila tím, že by se minimálně 25 % poskytovaných roamingových služeb dostalo uměle do deficitu a zabránilo by se tak konkurenci mezi jednotlivými operátory. GSMA odhadla, že příjmy operátorů z roamingu by se v důsledku navrhované regulace snížily z průměrných 5 mld. € v roce 2005 na 2,4 mld. €. GSMA proto podpořila dřívější návrh Rady, jenž byl jejím představám nejbližší.

Sama GSMA navrhla cenový strop ve výši 65 a 35 centů (odchozí/příchozí hovory bez DPH), členské státy 60 a 30 centů (přičemž ještě před časem se hovořilo o 50 a 25 centech) a Komise 44 a 15 centů.

Německé předsednictví přispělo 23. dubna do debaty prohlášením, že podporuje, aby nové roamingové tarify byly zákazníkům poskytovány jen na požádání (opt-in), a to s tříměsíční „náběhovou“ fází umožňující operátorům adaptaci na nové podmínky, což podpořila i GSMA.

EP, Komise a spotřebitelé požadovali automatické a okamžité poskytování regulovaných tarifů s možností jejich výměny za potenciálně ještě výhodnější (opt-out). Argumentovali tím, že opt-in varianta by ponechala operátorům příliš mnoho prostoru a nemusela by vést k zamýšlenému cíli, tedy k co nejrychlejšímu a plošnému snížení roamingových cen v celé EU až 70 %.

Sporné body

Současná debata už se nevede o tom, zda roaming regulovat, ale jak toho dosáhnout. Je přitom nezbytné neopomínat motivaci Komise k regulaci ani potenciální negativní důsledky související s tím, že nárok na levné roamingové ceny nevyplývá z žádného (ani národního, ani evropského) závazku tzv. poskytování univerzální služby všem (na rozdíl od „pevných“ telefonů).

Návrh nařízení nepředpokládá, že dojde k regulaci i dalších roamingových služeb (např. SMS), což může (a pravděpodobně bude) dotčené operátory motivovat k jejich částečnému zdražení kvůli kompenzaci očekávatelných ztrát. Totéž ostatně platí i o samotných vnitrostátních tarifech – i ty se budou moci v důsledku regulace negativně změnit. Zapomínat nelze ani na fakt, že ke snižování roamingových cen docházelo a dochází i bez jakékoli normy, a na to, že regulace patrně sníží potenciál mobilních operátorů přispívat k naplňování cílů tzv. Lisabonské strategie tím, že z důvodu vyšších nákladů na roaming omezí jejich podíl např. na rozšiřování penetrace vysokorychlostním internetem.

Další vývoj

Pokud by mělo nové zařízení začít platit už letos o prázdninách, muselo by být schváleno nejpozději v květnu v EP (přičemž první plánovaný termín – 9. květen – už uplynul) a v červnu v Radě, a to za předpokladu, že norma začne platit okamžitě a ne až po „náběhové“ fázi. V opačném případě by se plánovaná regulace do cen promítla až později.

15. května se objevily zprávy, že vnitřně rozdělená Rada (např. Velká Británie, Francie, Česká republika či Španělsko proti regulaci a např. Irsko, Nizozemsko a Finsko pro) i EP (EPP-ED vs. PES) dospěli ke kompromisu.

V průběhu tříleté doby platnosti projednávaného nařízení by měly ceny roamingu klesat postupně: 49 a 24 centů (odchozí/příchozí hovory bez DPH) v roce 2007, 46 a 22 centů v roce 2008 a 43 a 19 centů v roce 2009. Kromě toho by měsíc po vstupu nařízení v platnost museli jednotliví mobilní operátoři dát svým zákazníkům na výběr, zda si přejí přejít na tzv. eurotarif, nebo preferují potenciálně výhodnější nabídku samotného operátora. V případě, že by zákazníci na tuto výzvu nezareagovali, automaticky by „přešli“ na eurotarif.

Kompromis musí ještě schválit jak Rada jako celek, tak i plénum EP. Vzhledem k mnoha kontroverzím

se očekává v rámci obou institucí pokračování dosavadní bouřlivé debaty.

Volný pohyb pracovních sil

Nizozemsko dodrželo svůj dřívější závazek otevřít nejpozději ve druhém kvartále roku 2007 svůj pracovní trh pracovníkům ze zemí, které do EU vstoupily v roce 2004, a zrušilo tak platnost přechodného období, jež by mohlo uplatňovat ve výjimečných případech až do konce dubna 2011.

Holandský pracovní trh se definitivně otevřel k začátku května a počet „starých“ zemí, které umožňují neomezený přístup na své pracovní trhy, se rozšířil na devět. Mezi státy, které (minimálně do určité míry) doposud uplatňují restriktce, patří Německo, Rakousko, Francie, Lucembursko, Belgie a Dánsko, a to navzdory tomu, že k pro to neexistuje žádný relevantní ekonomický důvod. Dané rozhodnutí je čistě politického charakteru a např. nejbližší sousedé ČR – Rakousko a Německo – to ani nezastírají. Problémem ovšem je, že přístupová smlouva takový postup umožňuje a s ohledem na její charakter je její revize ve smyslu okamžitého uvolnění pravidel na zaměstnávání pracovníků z nových členských zemí nereálná. Ostatně o těchto skutečnostech jsme v monitorinzích informovali již mnohokrát.

V Nizozemsku se očekává, že pracovníci z nových států Unie obsadí především posty v zemědělství či stavebnictví, o než sami Holanďané sami nemají zájem.

K povinnému (ze smlouvy o přistoupení vycházejícímu) přezkoumání oprávnění uplatňovat přechodné období na volný pohyb pracovních sil dojde na konci dubna 2009, tedy v době, kdy bude Unii předsedat ČR.

V tomto ohledu se jí nabízí jedinečná možnost do dané problematiky zasáhnout. Bude to však vyžadovat poměrně značnou obratnost při vyjednávání a schopnost nalézt pro své kroky náležitou politickou podporu.

II. AKTUÁLNÍ PROBLÉMY

2.1 BUDOUCNOST EU

Euroústava

Hlavní determinantou dalšího jednání o podobě euroústavy byly francouzské prezidentské volby, ve kterých zvítězil konzervativce Nicolas Sarkozy. Stejně podstatnou událostí bylo ohlášení odchodu britského premiéra Tonyho Blaira z funkce k 27. červnu tohoto roku, jehož nástupcem se s největší pravděpodobností stane stranický kolega a současný ministr financí Gordon Brown.

Klíčové je opět jednání o podobě euroústavy, která bude vycházet také z postoje Francie a Velké Británie. První podobu „nové“ smlouvy chce německá kancléřka do měsíce, tedy do červnového summitu Evropské rady. Další kroky a podoba smlouvy by byly přijaty na mezivládní konferenci na podzim, na kterou by navazovala ratifikace smlouvy všemi 27 parlamenty členských států a smlouva by vešla v platnost do zahájení voleb do Parlamentu v roce 2009. Osmnáct států, které původní smlouvu již ratifikovaly, budou muset proces opakovat.

Průběh jednání

Do vyjednávání o podobě textu smlouvy se vložil i předseda Komise Emanuel Barroso se záměrem uspořádat konferenci vybraných států, mezi nimiž byli zástupci Německa, Portugalska, Polska, Švédska, Itálie, České republiky, Nizozemí a Velké Británie. Toto setkání mělo mít „tvořící potenciál“ (brainstorming). Schůzka byla posléze odvolána pro četné spekulace o důvodech pozvání právě těchto států. Barroso se nakonec rozhodl vést jednání pouze s představiteli současné a budoucích předsedajících zemí, tedy Německem, Portugalskem a Slovinskem za účasti předsedy Evropského parlamentu Hans-Gert Poetteringa.

Komise se přiklání k zachování „principů, hodnot a podstaty“ původního textu a plánuje uspořádat další podobná setkání nad otázkami budoucnosti EU. Javier Solana při přebírání ocenění za svojí dlouholetou činnost v prosazování mírové a sjednocené Evropy podpořil úsilí Angely Merkelové

při vyjednávání nové podoby smlouvy, která je podle něho potřebná k zachování akceschopnosti Unie.

Vyjednávání ohledně podoby euroústavy se vedla intenzivně také na bilaterální úrovni mezi předsedajícím Německem a členskými státy za zavřenými dveřmi po dobu čtrnácti dnů. Angela Merkelová začala tato jednání s českým prezidentem Václavem Klausem. Německo vypracovalo 12ti bodový seznam otázek, které budou sloužit při diskusi o textu.

Tento dotazník si kladl za cíl omezit změny na minimum a dojít ke konsensu, který by vyústil v ratifikaci textu všemi členskými státy. Mezi otázkami se objevuje možnost upuštění od názvu jako je ústava nebo ústavní, zmínky o hymně nebo vlajce a postu evropského ministra zahraničí, zachování institucionální podoby tak, jak ji navrhoval původní text, k čemuž se vztahuje i otázka budoucího rozšiřování, zakotvení sociální otázky a konkrétních politik (klimatické změny, energetika) v textu aj. Národní vyjednávači textu nové smlouvy se poprvé sešli v Berlíně 15. května.

Postoje a požadavky členských států

Svým postojem k podobě textu smlouvy stojí Velká Británie po boku Nizozemí, ale také České republiky, Polska a Švédska. Všechny tyto státy se shodují na tom, že text by měl být pragmatický, věcný a hlavně přispět k větší efektivnosti EU, která musí být připravena na svoji nynější rozšířenou podobu 27 států. Vláda ČR se usnesla na tom, že nová smlouva má vycházet z té současné a jednání by měla být dokončena do roku 2009. Blair se domnívá, že tyto úkoly splní i smlouva neústavní povahy, která tedy nebude vyžadovat vyhlášení referenda, ke kterému by v tom případě ani jedna země (Francie, Nizozemí, Velká Británie) neměla důvod.

Lze tedy předpokládat, že Velká Británie a její nový premiér, patrně Gordon Brown, budou souhlasit s podobou určité dodatkové smlouvy, která bude schválena pouze parlamentem a podle Browna to budou parlamentní volby v roce 2009, které smlouvu vyjednanou národními vládami legitimizují. Německo dalo ale jasně najevo, že je ochotno udělat jen nezbytně nutné změny v původním textu euroústavy, které by vyšly výše zmíněným státům vstříc.

Francie se po zvolení nového prezidenta bude snažit o přijetí tzv. mini smlouvy, která bude jakýmsi „novým obalem“ a zachová základní elementy textu. Nebude ji třeba schvalovat v referendu, které by podle některých názorů mohlo být opět odmítavé (nejen ve Francii).

Francie netrvá na zakotvení pojmů „ústava“ nebo hymny a vlajky, ani na názvu postu evropského ministra zahraničí, pokud bude mít stejné pravomoci, jak se navrhovalo. Smlouva by měla mít kratší rozsah (max. 130 článků z původních 448) a Listina základních práv, která byla v textu obsažena celá a představovala značné neshody mezi členskými státy, by se stala pouze obsahem samostatného článku. Institucionální změny by byly zachovány. Alain Lamassoure, evropský poslanec, který je z okruhu prezidenta Sarkozyho a možným kandidátem na post ministra pro evropské záležitosti tvrdí, že Francie není ochotna kompromisu nad novými oblastmi, které by měly být přesunuty do rozhodování kvalifikovanou většinou. Podle Francie je to v zájmu zachování akceschopnosti a efektivnosti EU po jejím rozšíření, což pravděpodobně narazí na nesouhlas Velké Británie. Z tohoto důvodu by mohla být Británii nabídnuta opt-out klauzule v oblasti policejní a kriminální oblasti, ve které členské státy vetem nedisponují. Není však jisté, zda by ji Británie přijala a také reakce ostatních členů.

Německé předsednictví chce v nové smlouvě uchovat princip dvojí většiny, tedy jak v Radě, tak většiny podle počtu obyvatel.

Tento princip posílí vliv větších států. S touto změnou vážení hlasů zásadně nesouhlasí Polsko, které tak přijde o výhodný počet hlasů v Radě v porovnání s Německem, které by si naopak za nové situace polepšilo. Evropský parlament by dostal pravomoc volit prezidenta Komise. Dánsko, Nizozemí, ČR, Polsko nebo Velká Británie souhlasí s ukončením principu 6-ti měsíční rotace institutu předsednictví. Nový francouzský prezident je známý svým negativním postojem k případnému členství Turecka v EU, v čemž se neshoduje s názorem Velké Británie. Podle Lamassoura by mělo dojít k redefinování vyjednávání s Tureckem, kterému by mělo být jasné řečeno, jaký druh spolupráce mu může EU nabídnout kromě řádného členství. Francie bude také požadovat určení hranic Evropy, které by měl vymezovat její kontinent. Tento požadavek se patrně ve smlouvě neobjeví.

Je to hlavně Česká republika, ze které se ozývají hlasy o posílení moci národních parlamentů, které by mohly odmítnout legislativu přicházející z Bruselu. Současná podoba euroústavy dává parlamentům možnost podat na legislativu EU stížnost, kterou Komise přesto nemůže stáhnout.

ČR navrhuje, aby legislativní návrh automaticky zanikl v případě jeho zamítnutí třetinou národních parlamentů. Tyto úvahy se objevovaly již při přípravě současné euroústavy v letech 2001–2002, ale byly zamítnuty hlavně na popud Evropského parlamentu kvůli nebezpečí narušení rovnováhy mezi institucemi.

Zavedení jakési opt-out klauzule by posilovalo ztracený vliv menších států a podporovalo by opět princip dvourychlostní Evropy. ČR by ale v tomto návrhu mohla být sama, vzhledem k tomu, že Polsko, které je také proti posílení vlivu velkých států (hlavně Německa) změnou současného hlasovacího principu, chce problém řešit na obecné rovině. Princip dvourychlostní integrace Evropy podle možností jednotlivých členů zastává i italský premiér Romano Prodi. Itálie, která euroústavu ratifikovala v roce 2004, nechce za každou cenu přijímat okleštěný text nové smlouvy a tvrdí, že vůle občanů zemí, které text ratifikovaly, by se měla respektovat stejně tak jako těch, které ji odmítly. Portugalsko, jako další předsednická země, již netrpělivě čeká na převzetí štafety v přípravách nové smlouvy.

Vnitropolitické změny ve Francii a Velké Británii

Ve druhém kole francouzských prezidentských voleb, které se konaly 6. května 2007, zvítězil konzervativní kandidát Nicolas Sarkozy nad socialistkou Ségolene Royalovou v poměru 53 % ku 47 % hlasů za účasti 85 % právoplatných voličů. Nový prezident oficiálně převzal funkci 16. května.

V červnu tohoto roku se ve Francii také uskuteční parlamentní volby, které by mohly podle dosavadních průzkumů veřejného mínění přinést úspěch Sarkozyho straně Svaz pro lidové hnutí (UMP), což by mu umožnilo snadněji prosadit plánované reformy.

Nicolas Sarkozy prezidentem

Nicolas Sarkozy stojí před úkolem reformovat francouzskou ekonomiku, která má v porovnání s dalšími velkými evropskými ekonomikami nejpomalejší růst a čelí téměř 9 % nezaměstnanosti. Francouzský dluh roste a export se kvůli posilujícímu kurzu eura vůči dolaru potýká také s problémy.

Ve své kampani se zavázal oživit ekonomiku vytvářením nových pracovních míst, liberalizovat pracovní právo a bojovat proti kriminalitě. Nový prezident je znám svým tvrdým postojem k ilegální imigraci, přičemž je zastáncem selektivní imigrační politiky, která by Francii otevřela pouze kvalifikované pracovní síle. Sarkozy nesouhlasí s případným rozšířením EU o Turecko. V této

otázce se staví za jasné vymezení hranic Evropy, které by měly končit kontinentem a EU by měla v otázkách dalšího rozšiřování respektovat veřejné mínění.

Sarkozy si vysloužil několik dní po svém zvolení kritiku od ministrů financí EU a guvernérů centrálních bank kvůli snaze tlačit na Evropskou centrální banku. Ta podle francouzského prezidenta omezuje růst francouzského exportu soustředěním se na inflaci a posilováním hodnoty eura vůči dolaru. Ministři dvanácti států, které euro zavedly, se na zasedání v Bruselu shodli, že Sarkozy musí respektovat nezávislost ECB a že tedy žádné jeho snahy o její narušení nepodpoří. Sarkozy argumentuje tím, že euro by mělo být nástrojem ekonomické politiky a ECB by se měla snažit podporovat ekonomický růst i krotit inflaci. Prezident se k tomuto tématu může vrátit, pokud neuspěje s ekonomickými reformami a v případě, že hodnota eura poroste. Sarkozy je také znám svým protekcionismem francouzské ekonomiky proti zahraniční konkurenci. Objevují se hlasy, že by mohl použít EU jako nástroj ochrany francouzské ekonomiky.

Gordon Brown a EU

Poslední formální akce EU, které se Tony Blair zúčastní jako premiér Velké Británie bude červnový summit Evropské rady. Na jeho místo s největší pravděpodobností nastoupí současný ministr financí Gordon Brown.

Brown je druhým nejvýznamnějším mužem Británie více než deset let a již parlamentní volby v roce 2005 ukázaly jeho vzrůstající popularitu. Mnozí volili Labour party s vidinou, že Brown brzy převezme funkci premiéra. Gordon Brown je jak v Evropě, tak USA vnímán jako pokračovatel reform, které Labour party začala. Ve vztahu k Evropské unie je znám jako kritik protekcionismu ve společné evropské zemědělské politice a jejích subvencí. Zaujímá rezervovaný postoj k euru a k restriktivním opatřením ve vztahu k tzv. „obchodnímu bloku Evropy“, který považuje za uzavřený a protektivní. Velká Británie a Evropa se musejí otevřít globálnímu trhu, aby mohly konkurovat rozvíjejícím se státům jakými jsou Čína a Indie. Podle Browna musí být evropská ekonomika flexibilní a založená na kvalifikovanosti. Brown podporuje přijetí pouze mini-smlouvy, jelikož se domnívá, že v dnešním globalizovaném světě nemají původní federalistické ambice význam. Podporuje „pro evropský přístup“, který posiluje postavení Británie v boji proti klimatickým změnám a v globalizovaném světě. Na druhou stranu, Británie musí mít sílu nadřadit svoje národní zájmy v případě, když EU podle ní nejde správným směrem. Tento přístup se promítne do evropské zahraniční

politiky a řešení krizových událostí, při kterých chce se členskými státy plně spolupracovat, ale současně hájit britské zájmy. Stejně jako Tony Blair je i Gordon Brown přívržencem rozšiřování EU. Politika životního prostředí, která hraje v EU významnou roli, má stejný význam i pro Browna, který k této agendě přidává boj proti celosvětové chudobě.

V prvních měsících v nové funkci bude Brown postaven před vyjednávání o textu nové smlouvy a v budoucnu také o evropském rozpočtu, který podle Velké Británie potřebuje reformu hlavně SZP. Jeho postoj k těmto dvěma klíčovými tématům definuje budoucí vztahy uvnitř Evropy; charakter spolupráce s německou kancléřkou Angelou Merkelovou a francouzským prezidentem Nicolasem Sarkozym. Předseda Komise tyto tři státníky označil jako reformní „tým snů“. Avšak mezi těmito státníky existuje řada rozdílných pohledů na roli jejich států v rámci EU a naopak.

2.2 EURO A PAKT STABILITY A RŮSTU

V květnu padlo v oblasti rozšiřování eurozóny další rozhodnutí, podle něhož by společnou měnu měly přijmout další dva členské státy „východní“ vlny rozšiřování EU, Kypr a Malta. Oba státy se stanou novými členy eurozóny od 1. ledna 2008.

Rozhodnutí padlo na základě dvou konvergenčních zpráv, které Komise publikovala 16. května a doporučila v nich přijetí dvou středomořských ostrovních států do hospodářské a měnové unie.

Malta a otázka nadměrného rozpočtového deficitu

Proti Maltě bylo přitom vedeno řízení Komise ve věci dlouhodobého nadměrného rozpočtového deficitu, a tedy porušování pravidel Paktu stability a růstu. Podobné řízení bylo vedeno i proti Německu a Řecku, v květnu 2007 však Komise rozhodla o uzavření této procedury, protože ve všech jmenovaných případech konstatovala zlepšení tohoto ukazatele v rámci konvergenčních kritérií v důsledku dlouhodobých opatření, které měly za následek pokles rozpočtového deficitu pod hranici 3% HDP a další snižování v následujících letech (ještě v roce 2000 přitom míra rozpočtového deficitu na Maltě představovala 10% HDP).

ČR a otázka nadměrného rozpočtového deficitu

16. května Komise naproti tomu přijala informační nótu, kterou představil veřejnosti komisař pro ekonomické a monetární otázky Almunia.

Týkala se ekonomického výhledu v následujících letech pro státy, které čelí nadměrnému rozpočtovému deficitu. Mezi těmito zeměmi byla jmenována i ČR, která se podle konstatování Komise potýká s nadměrným deficitem od července roku 2004.

V roce 2006 byl konstatován pokles pod „kritickou“ hranici 3% HDP (na 2,9% HDP). Komise však ve své zprávě uvedla prognózu možného prohloubení deficitu v následujícím období, a to až na 4%–3,6% HDP, ČR se ovšem podle ní pokouší o splnění podmínek Paktu stability a růstu do roku 2008. Předpokládá se tedy, že 30. května Komise doporučí české vládě, aby ke splnění tohoto cíle podnikla potřebné kroky.

Hodnocení

Monitoring plnění podmínek Paktu stability a růstu a konvergenčních kritérií nezřídka bývá podrobován kritice pro skryté politické pozadí, zejména v souvislosti s přípravou jednotlivých států na přijetí eura. Je možné připomenout loňský verdikt, který pro porušení konvergenčního kritéria týkajícího se maximální povolené míry inflace o jednu desetinu procenta vyřadil z lednového rozšiřování eurozóny Litvu. Jednotnou měnu tedy od 1. ledna 2007 přijalo pouze Slovinsko. Na druhé straně nyní do eurozóny vstupuje Malta, která do května čelila zvláštním opatřením a doporučením Komise v souvislosti s nadměrným rozpočtovým deficitem. Vstup do eurozóny navíc nezřídka bývá vnímán jako prolomení jakési další „mety“ v rámci rozšířené EU, kterou již dnes lze díky specifikům platnosti schengenského *acquis*, podmínkám hospodářské a měnové unie i specifickým přechodným obdobím doprovázejícím východní rozšiřování považovat za vícerychlostní. Ne vždy tento přístup přináší pozitivní výsledky, a to jak z hlediska států, které se připravují na vstup do eurozóny, tak z hlediska eurozóny samotné.

V kontextu budoucího přijetí společné měny ze strany ČR lze přitom poukázat i na další možné komplikace, které nesouvisí pouze s ekonomickými, ale také ekonomicko-politickými souvislostmi takového kroku. Náleží k nim vstup do systému centrálních bank, řízeného Evropskou centrální bankou. Budoucnost této instituce patří k tématům akcentovaným nejen v průběhu nedávné prezidentské kampaně ze strany nově zvoleného francouzského prezidenta Sarkozyho. Sarkozy již několik let poukazuje na to, že je třeba postavit politiku ECB pod politickou kontrolu v rámci EU a je poměrně silným kritikem zachování nezávislosti této instituce. Vzhledem k výsledkům francouzských prezidentských voleb je tedy možné očekávat, že bude nový prezident tlačit na změny v této oblasti,

i když nepůjde o konsensuální, ale spíše sporné téma v rámci eurozóny. Mohlo by se však stát, že další potenciální členové měnové unie budou již vstupovat do eurozóny, která by mohla fungovat podle jiných ekonomicko-politických pravidel, než je tomu nyní.

2.3 FINANCOVÁNÍ EU

Rozpočet 2008

2. května Komise představila předběžný návrh rozpočtu pro rok 2008.

Proběhl tedy první z kroků rozpočtové procedury pro následující rozpočtový rok, druhý v rámci platné finanční perspektivy 2007–2013. Následovat bude projednávání předběžného návrhu rozpočtu nejprve v Radě ministrů a posléze v Evropském parlamentu (viz Příloha), projednávání v plénu bude přitom předcházet detailní studium návrhu a diskuse o pozměňovacích návrzích v Rozpočtovém výboru EP.

Obě instituce, jak Rada, tak EP přitom již indikovaly své připomínky k předběžnému návrhu. Pohybují se v tradičních mantinelech: zatímco Rada nabádá k úsporám (v tomto smyslu se vyjádřili na zasedání EcoFin především největší rozpočtoví plátcí, Německo, Velká Británie, Nizozemí a také Francie), EP požaduje v některých nadpisech a dílčích oblastech výdaje navýšit.

Návrh Komise počítá pro rok 2008 s výdaji ve výši 121,6 mld. euro, což činí 0,97% HND EU-27, v závazcích pak počítá až s částkou 129,2 mld. euro (1,03% HND).

Postoj Evropského parlamentu

Zpravodajem pro rozpočet 2008 je v EP finský poslanec za liberální frakci ALDE Kyösti Virrankoski, který již poukázal na to, že plánované výdaje v Nadpisu 1 (konkurenceschopnost a koheze, tedy de facto závazky Lisabonské agendy) je dle jeho názoru v předběžném návrhu Komise silně podhodnocena vzhledem ke stropům stanoveným ve finanční perspektivě 2007–2013. Dle Virrankoskiho tyto prostředky nemusí stačit pro financování projektů typu Evropského technologického institutu, o jejichž konečné podobě se rozhoduje až v současnosti a tento proces stále ještě není u konce. Podobně vyjádřil znepokojení nad nízkým výdajovým stropem v oblasti Nadpisu 4 (EU jako globální aktér), nízké výdaje by zde mohly ohrozit programy pomoci palestinské samosprávě a Kosovu. Tradičním bodem střetu mezi Komisí, Radou a EP bývala v posledních letech administrativní, nyní se Komise zavázala nezvyšovat v následujících letech počty zaměstnanců a zefektivnit svoji práci přerozdělením stávajících míst.

Projednávaní návrhu rozpočtu pro rok 2008 vstoupí do další fáze v červenci, 13. července proběhne jeho první čtení v Rozpočtovém výboru Rady, tedy prozatím nikoli na politické, ministerské úrovni, ale na úrovni administrativního aparátu.

2.4 JUSTICE A VNITRO

Návrh nařízení ve věci zaměstnávání nelegálních pracovníků

Komise v květnu zveřejnila návrh nového nařízení, jež by umožnilo trestat zaměstnavatele, který „načerno“ zaměstnává nelegální přistěhovalce vysokými pokutami a v případě nejtěžších přestupků i odnětím svobody. 16. května tuto novou směrnici, která by mohla znamenat další průlom právo tvorby EU do oblasti třetího pilíře v citlivé oblasti trestního práva, obhajoval ve svém vystoupení komisař Frattini.

Opíral se přitom o studii Komise, podle níž až 16% podnikatelské činnosti v EU je spojeno s nelegálními daňovými praktikami a se zaměstnáváním nedeklarované pracovní síly. Podle Frattiniho tak v EU pracují až stovky tisíc nelegálních pracovníků, z nichž většina také pobývá na území příslušného členského státu EU nelegálně. Tito pracovníci jsou dle výsledků studie zaměstnáváni za podmínek blížících se (z hlediska platové výše i pracovních podmínek) novodobému otroctví.

Legislativní souvislosti návrhu

Nařízení je prozatím ve stadiu návrhu Komise, ještě se k němu neměly možnost vyjádřit Rada ani EP. Průlomovým momentem je skutečnost, že Komise tímto způsobem vstupuje do právní oblasti, která tradičně náleží k „výsoštným“ oblastem pravomocí členských států a je takto i chápána.

Přestože se de iure jedná o oblast prvního pilíře (pracovní právo), de facto by šlo o průlom do oblasti trestního práva. Některé komentáře proto připodobňují okolnosti a možné důsledky tohoto nařízení k rozsudku ESD z roku 2005 ve věci možnosti postihování trestných činů spojených s poškozováním životního prostředí. ESD tenkrát přenechal konečné legislativní rozhodnutí na Komisi, která se rozhodla jednat a umožnit trestní postih v této oblasti.

Další zaznamenáníhodnou skutečností je to, že dle Frattiniho státy, které mají s ohledem na primární právo výjimku z legislativy třetího pilíře, si mohou v této oblasti ponechat dosavadní úpravu, pokud se k tomu rozhodnou. Konkrétně se to

týká Velké Británie a Irska s výjimkou opt-out, která jim umožňuje rozhodnout se, zda se k výraznější komunitarizaci třetího pilíře v dalších oblastech přihlásit, či nikoli. Obdobné je od dob Amsterodamské smlouvy postavení Dánska.

Hodnocení

Odhlédneme-li od problematiky další ingerence nadnárodní roviny, jejích orgánů a vytvářených legislativních úprav do oblasti trestního (ale také občanského) práva a soustředíme-li se pouze na meritorní stránku věci, je skutečností, že nelegální zaměstnávání představuje v rámci EU značný problém. Je spojen nejen s ekonomickými, ale také sociálními a bezpečnostními souvislostmi (z hlediska vnitřní bezpečnosti). Také nové členské státy nezdědka upozorňují na to, že v prostředí jednotného trhu, kde navzdory existující zásadě volného pohybu pracovních sil některé členské státy uplatňují restrikce vůči zaměstnávání občanů nových členských států, je naproti tomu výrazným problémem ilegální imigrace a nelegální zaměstnávání přistěhovalců. V této souvislosti je ovšem zajímavé, do jaké míry se má návrh nařízení v prezentované podobě explicitně vztahovat nikoli na práci nelegálních přistěhovalců, ale na zaměstnávání nelegální pracovní síly jako takové. Mohlo by se v takovém případě vztahovat i k nelegálnímu zaměstnávání občanů nových členských států ve státech, které dosud neotevřely svůj pracovní trh (Německo, Rakousko).

Další snahy Komise o regulaci ekonomické migrace

Lze předpokládat, že nově prezentovaný legislativní návrh Komise ještě vyvolá diskusi i možné kontroverze v dalších institucích legislativního procesu v EU (Rada, případně EP). Sám komisař Frattini současně s prezentací návrhu nařízení namířeného proti zaměstnávání ilegální pracovní síly představil ve stejný den i plán, kterým by Komise naopak chtěla podpořit některé podoby ekonomické imigrace, ve spojitosti se snahou zmírnit nedostatek pracovních sil v některých oblastech (např. kvalifikovaná pracovní síla v technických oborech) a zároveň účinně regulovat a kontrolovat imigraci, protože má dojít i k úpravě možného návratu pracovní síly zpět do země původu, tedy readmise.

Jedná se prozatím o formu sdělení (tedy pouze o „anonci“ případného návrhu, který by měl vzejít z Komise), v němž Frattini navrhuje vydávání víz pro přesně určený počet přistěhovalců (na základě předem známých požadavků jednotlivých členských zemí, a to nejen z hlediska kvantity přijímaných pracovníků, ale i z hlediska „potřebných“ oborů). Poté, co doba jejich zaměstnávání skončí, EU by

měla pomoci s jejich návratem do vlasti. Opět se jedná o návrh, na nějž diskuse v institucích legislativního procesu EU teprve čeká.

Směrnice „Řím II“

15. května dospěly Rada a Evropský parlament ke konsensu na tom, zda má konečná verze návrhu nové směrnice známé pod názvem „Řím II“ obsahovat některé dosud sporné prvky týkající se harmonizace na poli občanského práva.

Konsensus obou institucí nepřináší konečné řešení, ale problém de facto odkládá. Žádá totiž Komisi, aby v této věci nejprve vypracovala detailní studii, která by měla být předložena do konce roku 2008.

Hlavní problém spočíval v tom, že EP původně trval na tom, aby do sporné směrnice byly zahrnuty také pomluva a ublížení na cti. Na možná úskalí takového řešení upozorňovala např. novinářská obec, podle níž by se praktické důsledky takové úpravy dostávaly do rozporu se svobodou slova.

Obsah legislativy

Směrnice „Řím II“ má řešit otázku kolize právních řádů např. v případě náhrady za škodu vzniklou při dopravní nehodě, jejíž účastníci pocházejí z jiného členského státu, než je ten, na jehož území k incidentu došlo, případně u dopravních nehod, jejichž účastníci pocházejí z různých členských států apod. Problém vyvolala iniciativa EP, který (na rozdíl od názoru Rady) chtěl v původním návrhu ponechat i možnost, aby se nová pravidla dle směrnice „Řím II“ mohla vztahovat i na kauzy týkající se občanského soužití, konkrétně urážky na cti, ublížení na cti či pomluvy.

Legislativní pozadí

Římská konvence z roku 1980 se původně týkala smluvněprávních vztahů v oblasti mezinárodního práva soukromého a neomezovala se pouze na právní prostředí ES. Pod jejím vlivem Komise pracovala na nové směrnici „Řím II“, která se měla týkat společných pravidel upravujících problematiku mezinárodního práva soukromého v rámci ES. Průlomovým skutkem je především to, že základem harmonizace práva zde bude akt sekundárního práva ES/EU, nikoli mezinárodní smlouva.

To do určité míry dokládá snahu EU vnímat své členské státy nikoli v první řadě jako samostatné subjekty mezinárodního práva, ale jako členské státy právní entity, která upravuje fungování jisté části mezinárodního práva (v tomto případě mezinárodního práva soukromého) na svém území formou sobě vlastní.

„Řím II“ stanovuje obecnou zásadu, podle níž v daném konkrétním případě je třeba aplikovat právní řád té země, v níž došlo k poškození. Vztahuje se přitom na dopravní přestupky, poškození způsobené nebezpečnými substancemi či na poškozování životního prostředí.

Pokud by se směrnice vztahovala i na soukromoprávní delikty typu pomluvy či nactiutrhání, mohl by se stát takový případ, že by kupříkladu deník v jednom členském státě otiskl článek či text hovořící o občanu jiného členského státu způsobem, který by byl v tomto jiném členském státě („mateřském státě“ poškozeného) kvalifikovatelný jako pomluva či urážka na cti. Poškozený by pak mohl vymáhat to, aby proti deníku či autorovi článku bylo vedeno občanskoprávní řízení na základě práva platného v mateřském státě poškozeného. Na tuto možnost upozorňovaly některé nevládní organizace.

Postoj Evropského parlamentu

EP vznášel připomínky i proti tomu, aby v případě dopravní nehody bylo aplikováno právo státu, na jehož území k nehodě došlo, bez ohledu na to, jaké národnosti jsou účastníci nehody a výslovně trval na tom, aby přestupky spojené s poškozováním životního prostředí byly v rámci směrnice kvalifikovány jako „environmentální poškození“, které má zahrnovat poškození přírodních zdrojů, jakými jsou voda, ovzduší, půda, ale i zdroje minerálů.

Konečná podoba konsensu ještě bude diskutována, i když prozatím se obě instituce shodly na tom, že k zahrnutí sporných oblastí soukromého práva do směrnice nedojde. Konečný výsledek bude záviset také na evaluační studii, kterou má Komise vypracovat a již požaduje právě Evropský parlament.

2.5 VNĚJŠÍ VZTAHY EU

Summit EU-Rusko

Ve dnech 17.–18. května se v Samaře uskutečnil jeden z pravidelných summitů Rusko-EU, schůzek na nejvyšší úrovni, které se konají dvakrát ročně. Vzhledem k problémům existujícím ve vztazích mezi EU a Ruskem (zablokovaný proces přípravy nové Smlouvy o partnerství a spolupráci PCA, problémy v ekonomických a obchodních vztazích, nedořešené otázky v energetickém sektoru, některé nové prvky vstupující do bilaterálních vztahů Ruska a členských států EU – viz problém zařízení protiraketové obrany na území ČR a Polska či historicko-politické spory Ruska a Estonska, které se rozhořely v souvis-

losti s problematikou početné ruské menšiny na estonském území a historických reminiscencí v době výročí konce druhé světové války) byly tato schůzka na nejvyšší úrovni, její výsledky a průběh, poměrně bedlivě sledovány.

Energetické otázky

V oblasti energetiky EU v poslední době znepokojuje nejen trvající neochota ruské strany podepsat tzv. Energetickou chartu vztahující se k liberalizaci trhu s energiemi, včetně dodávek plynu, ale také narůstající podíl ruských firem (zejména Gazpromu) na kontrole dodávek zemního plynu do Evropy. Rusko je největším exportérem zemního plynu na světě, zatímco EU drtivou většinu ze své spotřeby plynu dosahující ročně téměř 500 mld.m³ dováží. Gazprom importuje plyn do 16 z 27 členských států EU, patří k nim také ČR, ovšem zde není Gazprom zcela výsadním dodavatelem vzhledem k možností importu zemního plynu z Norska, i když omezeným. ČR stále patří spolu s Maďarskem, Polskem a Slovenskem mezi největší odběratele ruského plynu v rámci nových členských států.

Větší důraz na pronikání Gazpromu na evropský trh s plynem začal být kladen právě na přelomu dubna a května v souvislosti s kauzou podezření vzneseného proti italsko-německému koncernu energetických firem ENI a RWE za zneužívání monopolního postavení na trhu ze strany Komise, respektive jejího DG pro hospodářskou soutěž. V souvislosti s touto kauzou začalo být ve zvýšené míře upozorňováno na fakt, že podobné chování lze zaznamenat i ze strany ruského Gazpromu v oblasti dodávek a importu zemního plynu.

Kontrakty o dodávkách plynu do členských států EU totiž Gazprom podepisuje v podobě dlouhodobých smluv na 25 let, což je v kontextu obchodních praktik evropského trhu podmínka, která může být kvalifikována v rozporu s pravidly hospodářské soutěže (čl.82 Smlouvy o ES, který hovoří o zneužívání dominantní pozice na trhu) a především v rozporu s představami EU o další liberalizaci trhů s energiemi, včetně plynu. Komise v dubnu publikovala investigativní studii, v níž zdůrazňovala právě potřebu liberalizace trhů s plynem v EU. Je otázkou, do jaké míry by tento liberalizační proces vedl i k diverzifikaci dodávek surovin, která by mohla prolomit závislost EU na ruských dodávkách. EU se již snaží vyjednávat o stavbě produktovodných tras či plánech dlouhodobé vnější spolupráce, které mají za cíl prolomit v budoucnu i surovinovou závislost na ruských energetických zdrojích (projekt Nabucco, plány spolupráce EU a černomořské oblasti). Tyto projekty však v sobě skrývají mnohá politická i ekonomická rizika.

Lze konstatovat, že problematika dominantní pozice ruského Gazpromu a její možné řešení cestou liberalizace trhu s plynem v EU nebyla vznesena v předvečer summitu Rusko-EU náhodou. Vzhledem k dalším přetrvávajícím problémům ve vztazích EU a Ruska, případně Ruska a některých členských zemí (zejména Polsko, Litva, Estonsko, částečně ČR) i vzhledem k aktivnímu postoji Ruska v zahraniční politice, kde bývá energetických zdrojů vůči Evropě využíváno taktickým způsobem, je možné ji kvalifikovat jako snahu upozornit Rusko na fakt, že nejen odběratel (tedy EU) potřebuje dodávky energetických surovin, ale také exportér (Rusko) potřebuje svého největšího odběratele.

Výsledky summitu v Samaře

Také výsledky summitu EU-Rusko lze hodnotit jako ukázkou aktivnějšího postoje EU k celé otázce potenciální spolupráce s Ruskem. Představitelé Unie, reprezentovaní zástupci Komise (včetně předsedy Barrosa) a německého předsednictví obhajovali v Samaře pozici, která byla důsledkem předchozího dne.

Polsko v jeho neochotě odblokovat proces přípravy nové smlouvy PCA podpořila Litva, a to i pod vlivem problémů ruských dodávek ropy litevským rafineriím. Summit tedy nepřinesl do vzájemných vztahů zásadnější průlom s výjimkou obhajoby pozice EU, která svázala další posílení vzájemných vztahů s potřebou řešit bilaterální problémy mezi Ruskem a některými členskými státy (zdůrazněno Barrosem).

Hlavní témata summitu (energetická problematika a příprava nové smlouvy s RF) tak byla do značné míry zastíněna rusko-polským sporem o import masa a masných výrobků, případně událostmi v Estonsku. Jedním z témat současných vztahů mezi Ruskem a EU je přitom i budoucnost Kosova, Rusko v květnu odmítlo plán navržený zmocněncem OSN Martim Ahtisaarim, obhajovaný i ze strany EU, který měl směřovat k nezávislosti Kosova, s pokusem na to, že kosovskou otázku by měla řešit srbská strana. Řešení kosovské otázky by se přitom mohlo stát precedencem v případě řady tzv. zamrzlých konfliktů v postsovětském prostoru (Abcházie, jižní Osetie, Náhorní Karabach, Podněstří, do určité míry i čečenská otázka).

Ruský prezident Putin částečné rozčarování z výsledků summitu dal najevo v závěrečném projevu, kde se pozastavil nad tím, kde jsou hranice evropské „solidarity“.

Do určité míry patový výsledek summitu byl přitom očekávatelný. Ještě těsně před jeho konáním navštívil Moskvu ministr zahraničí předsednického Německa

Frank-Walter Steinmeier, který konstatoval přetrvávající problémy. V případě embarga na dovoz polského masa přitom zaznívají z ruské strany protichůdné signály, zatímco ministr zahraničí Lavrov citoval Putinovu pozici, podle níž chce ruský prezident řešit tento spor na nepolitické úrovni, ruský ministr zemědělství Gordějev zopakoval tvrzení, že ruská strana trvá na své pozici. Polský odpor k embargu na dovoz jeho výrobků na ruský trh lze přitom do určité míry označit i za zástupný problém, na nějž se navazuje řada dalších problematických otázek ve vztazích některých členských států EU a Ruska, ať již jsou politické nebo ekonomické (především energetika) povahy. Na druhé straně komentáře poukazují na to, že prozatímní neexistence nové smlouvy o partnerství a vzájemné spolupráci představuje pro vztahy Rusko-EU vymezené v rámci tzv. čtyř společných prostor a fungující na bázi víceúrovňových jednání problém spíše z formálního hlediska.

Pozice ČR v kontextu vztahů Rusko-EU

I když je ČR významným dovozcem energetických zdrojů z Ruska i tranzitní zemí, z jejího pohledu představuje v současnosti zřejmě nejdůležitější téma vztahů s Ruskem problém umístění radarové základny, která je součástí amerického projektu protiraketové obrany, na českém území. Tento problém prozatím (přes četné snahy některých představitelů institucí EU i členských států, včetně např. vítězného kandidáta na post francouzského prezidenta Sarkozyho) není oficiálně projednáván na půdě EU (i když je zde diskutován) vzhledem k omezeným pravomocem Unie v této oblasti a stále respektovaného primátu suverenity členského státu ve věcech obrany. Také ruská strana se prozatím vyhýbá tomu postavit tento problém do kontextu svých vztahů k Evropě jako takové, či dokonce k EU, z pohledu ČR tedy do jisté míry důležitější událost, než byl summit EU-Rusko v Samaře, představovala v květnu návštěva americké ministryně zahraničí Riceové v Moskvě, na níž byl právě problém protiraketové obrany diskutován, a to v kontextu rusko-amerických vztahů.

2.6 ZEMĚDĚLSTVÍ

Budoucnost reforem SZP

Otázka budoucnosti SZP ve světle reforem dílčích sektorů i této politiky jako takové se objevila v průběhu druhé poloviny dubna a měsíce května v diskursu představitelů institucí EU i členských zemí hned několikrát. Od 1. července přebírá předsednictví EU po Německu

Portugalsko, ministr zemědělství José Silva přitom již naznačil, že právě zemědělství bude v kontextu přípravy střednědobé revize v letech 2008/2009 náležet mezi priority portugalského předsednictví. Komise plánuje začít s přípravou této revize již v říjnu 2007.

Reforma ovoce a zeleniny

V současnosti jsou na poli společné zemědělské politiky EU projednávány otázky reforem dílčích sektorů. Je to především reforma sektoru ovoce a zeleniny, o níž rozsáhle diskutuje Zemědělský výbor EP.

Komisařka Boelová se v souvislosti s návrhem zvýhodnit producenty dodávající zdarma ovoce a zeleninu do škol či nápravných zařízení prostřednictvím intervenčních plateb z rozpočtu EU (další intervenční platby by měly být v rámci reformy dle návrhu Komise v sektoru ovoce a zeleniny zrušeny či silně omezeny) uvedla, že podporuje zavedení podobné kategorie jako je tzv. „školní mléko“ v sektoru ovoce a zeleniny. Umělá podpora tohoto sektoru tedy s reformou nekončí, měla by být pouze více selektivní.

Reforma na půdě Zemědělského výboru EP

Zemědělský výbor EP mezitím opatřil původní návrh reformy sektoru ovoce a zeleniny řadou připomínek a pozměňovacích návrhů.

V květnu publikovaná zpráva hovoří o potřebě zřízení Fondu solidarity, který by měl producentům organizací pomoci v situaci krize na trhu. Zejména poslanci starších členských států (Španělsko) se tak pokoušejí zachovat nějakým způsobem dosavadní intervenční mechanismus zaručující producentům výkup zeleniny a ovoce v případě nadprodukce v situaci, kdy se původní návrh pokoušel nákladný a neliberální princip intervencí poměrně výrazně omezit. Pozměňovací návrhy ovšem hovoří o tom, že snahou EP je podpořit takto producentské organizace, které jsou stále na trhu slabším článkem tváří v tvář silným distributorům (především v podobě obchodních řetězců manipulujících s cenou).

V rámci stávajícího návrhu Komise je přítomna zjevná snaha o další zvýhodnění producentských organizací, jejich zakládání a slučování. Pozměňovací návrhy EP naproti tomu hovoří o možnosti zřizování menších dílčích fondů ze strany členských států, které by podporovaly i producenty mimo organizace a byly kofinancovány částečně z rozpočtu EU, částečně z rozpočtu producentských organizací. To je skutečnost, která zajímá především takové nové členské státy, jakými jsou Polsko či pobaltské státy, kde na rozdíl od ČR nejsou v sektoru ovoce a zeleniny producentské organizace natolik početné ani silné.

EP také hodlá prosadit do konečné podoby návrhu některé mechanismy, které by napomohly kontrolovat přísun zboží z nečlenských zemí na trh EU.

Plénum EP bude o pozměňovacích návrzích k reformě sektoru ovoce a zeleniny hlasovat 7. června.

Z pohledu ČR a jeho producentů původní podoba reformy nepředstavovala výraznější problém, omezení intervencí mělo výrazněji dolehnout na velké producenty starších členských zemí, uvyklé jak na výrazné přebytky produkce, tak na systém intervenčních plateb. Z pohledu českých zemědělců byly zajímavé především plány na podporu ekologické a integrované produkce ovoce a nově také zeleniny obsažené v rámci II.osy nového zemědělského fondu pro rozvoj venkova EAFRD. Dotační tituly v rámci této osy byly v ČR již vyhlášeny s termínem podávání žádostí do 15. května, faktem ovšem je, že celý národní program rozvoje venkova ještě nepředstavuje úplné definitivum, v Komisi stále probíhají diskuse o některých dotačních titulech v I. a především III. ose. Definitivní schválení programu EAFRD se očekává v červnu a vyhlášení dalších dotačních řízení v průběhu července.

Reforma trhu s vínem

V rámci Zemědělského výboru EP, na půdě Rady a v úzké spolupráci s Komisí bude v nadcházejícím půlroce tvořit nejvýraznější téma chystaná reforma sektoru vína. Zde sehrál poměrně důležitou roli Zemědělský výbor EP, který vznesl proti původnímu návrhu reformy výrazné připomínky, které přiměly Komisi k jejímu přepracování. Do procesu přípravy reformy poté zajímavým způsobem vstoupily i francouzské prezidentské volby: aby se toto, v rámci francouzské ekonomiky velmi citlivé téma nestalo tématem francouzských voleb, Komise připravila zveřejnění konečného návrhu, které se očekává v nejbližších dnech, až na konec května. Přestože zemědělská komunita nepředstavuje tradiční voličstvo vítězného kandidáta na francouzského prezidenta Sarkozyho, jednou z prvních delegací z řad profesních organizací, která novou hlavu státu po volbách navštívila, představovali právě reprezentanti zemědělské lobby. Lze tedy očekávat, že Francie bude hrát důležitou roli nejen při přípravě konečné podoby reformy sektoru vína, ale i v rámci střednědobé revize celé oblasti SZP.

III. PŘEHLED KLÍČOVÝCH HLASOVÁNÍ EP A HLASOVÁNÍ SKUPINY ODS V EP¹

Plenární zasedání ve dnech 23.–26. dubna 2007

Projednávaný návrh	Datum hlasování pléna	Výsledek hlasování						Poznámky
		Pro		Proti		Zdrželi se hlasování		
		Celkem	ODS v EP	Celkem	ODS v EP	Celkem	ODS v EP	
Casparyho zpráva týkající se absolutoria za rozpočtový rok 2005 (Oddíl VI – Evropský hospodářský a sociální výbor) (A6-0110/2007) – závěrečná rezoluce ke zprávě	24. dubna 2007	580	0	50	9	23	0	
Zpráva Herczogové týkající se absolutoria za rozpočtový rok 2005 (Evropská agentura pro námořní bezpečnost) (A6-0114/2007) – závěrečná rezoluce ke zprávě	24. dubna 2007	587	2	49	7	22	0	
Zpráva Herczogové týkající se absolutoria za rozpočtový rok 2005 (Evropský úřad pro bezpečnost potravin) (A6-0112/2007) – závěrečná rezoluce ke zprávě	24. dubna 2007	604	0	23	1	50	8	
Pieperova zpráva týkající se důsledků budoucích rozšiřování pro účinnost politiky soudržnosti (A6-0087/2007) – závěrečná rezoluce ke zprávě	24. dubna 2007	473	8	113	0	104	1	
Garriga Polledova zpráva týkající se absolutoria za rozpočtový rok 2005 (Oddíl III – Komise) (A6-0095/2007) – závěrečná rezoluce ke zprávě	24. dubna 2007	605	0	57	9	26	0	
Staesova zpráva týkající se absolutoria za rozpočtový rok 2005 (Oddíl I – Evropský parlament) (A6-0094/2007) – závěrečná rezoluce ke zprávě	24. dubna 2007	579	0	66	9	41	0	
Casparyho zpráva týkající se absolutoria za rozpočtový rok 2005 (Oddíl II – Rada) (A6-0108/2007) – závěrečná rezoluce ke zprávě	24. dubna 2007	583	0	68	9	28	0	
Casparyho zpráva týkající se absolutoria za rozpočtový rok 2005 (Oddíl VII – Výbor regionů) (A6-0106/2007) – závěrečná rezoluce ke zprávě	24. dubna 2007	604	0	64	9	12	0	
Zingarettiho zpráva týkající se trestních opatření k prosazování práv duševního vlastnictví (A6-0073/2007) – závěrečná rezoluce ke zprávě	25. dubna 2007	374	0	278	8	17	0	1 posl. ODS nepřítomen
Deprezova zpráva týkající se skupin rychlého nasazení na hranicích (A6-0135/2007) – závěrečná rezoluce ke zprávě	26. dubna 2007	526	5	63	0	28	0	4 posl. ODS nepřítomni
Laukova zpráva týkající veřejných financí v Hospodářské a měnové unii v roce 2006 (A6-0076/2007) – závěrečná rezoluce ke zprávě	26. dubna 2007	277	0	142	5	130	0	4 posl. ODS nepřítomni

Plenární zasedání ve dnech 9.–10. května 2007

Projednávaný návrh	Datum hlasování pléna	Výsledek hlasování						Poznámky
		Pro		Proti		Zdrželi se hlasování		
		Celkem	ODS v EP	Celkem	ODS v EP	Celkem	ODS v EP	
Maldeikisova zpráva týkající hodnocení Euratomu (50 let evropské jaderné politiky (A6-0129/2007) – závěrečná rezoluce ke zprávě	10. května 2007	406	7	175	0	44	0	2 posl. ODS nepřítomni

¹ Přehled obsahuje pouze ta hlasování, při nichž poslanci hlasovali na vyžádání po jménech.

IV. SLOVNÍČEK

Agenda 2000

Všeobecný dokument z roku 1997 o rozšíření EU, reformě společných politik a o budoucím finančním rámci Unie po 31. prosinci 1999. Součástí Agendy 2000 byly posudky Komise na země, které se v té době ucházely o členství v EU.

Blokační menšina

Pojem související s hlasováním v Radě. Tzv. Ioanninský kompromis z roku 1994 blokační menšinu vymezuje v rozmezí 25–30% hlasů v Radě. V současné EU-27 je stanovena na 91 hlasů, které jsou zapotřebí, aby členské státy v Radě nepodpořily projednávaný návrh.

Cross-compliance

Také „křížová shoda“. Vyžaduje, aby zemědělci dodržovali při hospodaření předepsané legislativní požadavky týkající se ochrany životního prostředí, zdraví zvířat apod. Uplatňuje se u zemědělců, kteří jsou příjemci tzv. přímých plateb. Pokud podmínky nedodrží, mohou jim být tyto platby sníženy nebo zrušeny.

Dohodovací řízení

Také smířčí řízení. Fáze spolurozhodovací procedury, kterou Rada a EP zahajují v případě, že při projednávání návrhu legislativy nedospěly ke vzájemné shodě. Dohodovacího řízení se účastní zástupci obou institucí. Jejich případný kompromis musí odsouhlasit Rada i EP.

Druhý pilíř

Agenda společné zahraniční a bezpečnostní politiky. Iniciátorem aktivit jsou vedle Komise i členské státy. Rada zpravidla rozhoduje jednomyslně, EP je konzultován.

Finanční perspektiva

Víceletý finanční rámec EU, který je přijímán ve formě meziinstitucionální dohody mezi Komisí, Evropským parlamentem a Radou. Finanční perspektiva stanovuje rozpočtové priority EU na střednědobé období a nastavuje každoroční výdajové stropy pro každou z nich.

Hlasování kvalifikovanou většinou (QMV)

Způsob hlasování v Radě, při němž jsou jednotlivým členským státům přiděleny hlasy podle jejich „váhy“. Při hlasování QMV se zpravidla naplňuje tzv. trojí většina – většina členských států, jež musejí reprezentovat alespoň 62% celkové populace EU a musejí disponovat alespoň 255 hlasy z celkových 345.

Klauzule passarelle

Také překlenovací klauzule. Princip obsažený mj. v tzv. evropské ústavě. Na jeho základě může po jednomyslném schválení Rady (v některých případech také na základě hlasování EP) dojít k trvalému přesunutí hlasování v určité oblasti z režimu jednomyslnosti do kvalifikované většiny. Úprava hlasování v Radě tedy nevyžaduje revizi primárního práva.

Komitologie

Souborné označení pro výbory, jimiž si Rada udržuje kontrolu nad Komisí ve věci pravomocí, které na ni delegovala.

Komunitární preference

Jeden ze základních principů společné zemědělské politiky EU. Podle této zásady mají členské státy spotřebovat primárně zemědělskou produkci z EU.

Lucemburský kompromis

Politická dohoda z roku 1966, podle které Rada v případě, že jsou dotčeny velmi důležité zájmy členského státu, nerozhoduje kvalifikovanou většinou, ale jednomyslně.

Nařízení

Jeden ze dvou typů norem, které jsou v EU přijímány nejčastěji. Nařízení jsou přímo účinná a přímo použitelná a po svém přijetí se stávají součástí práva členských států EU.

Primární právo

Také „ústavní“ právo ES/EU. Je reprezentováno především zakládajícími smlouvami, přičemž zahrnuje i všechny pozdější akty, které je mění: např. přístupové smlouvy, závazné protokoly ap.

První pilíř

Agenda jednotného trhu EU a aktivity (politiky), které na ni navazují. (Vše, co nespadá do druhého nebo třetího pilíře.) Komise má v prvním pilíři exkluzivní právo legislativní iniciativy, Rada rozhoduje kvalifikovanou většinou, EP spolurozhoduje.

Sekundární právo

Suma právních norem tvořená akty přijímanými orgány ES/EU na základě primárního práva. Typicky se jedná o nařízení, směrnice, rozhodnutí, stanoviska a doporučení.

Směrnice

Jeden ze dvou typů norem, které jsou v EU přijímány nejčastěji. Směrnice jsou zpravidla závazné jen co do výsledku a vyžadují přijetí národního prováděcího předpisu.

Spolurozhodování

Nejpoužívanější legislativní procedura v EU. Při spolurozhodování se na přijímání norem podílí rovným dílem Rada i EP.

Subsidiarita

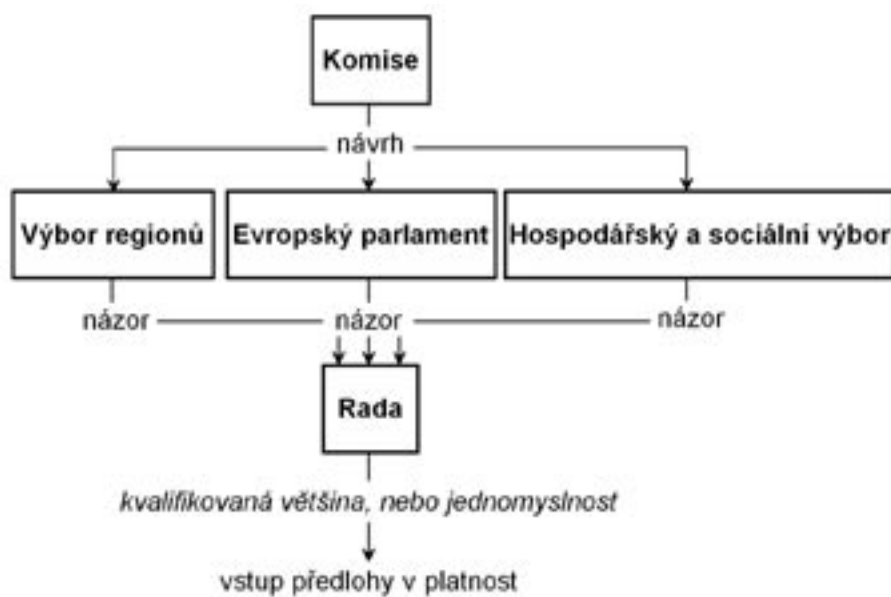
Jeden ze základních principů EU. Podle principu subsidiarity se mají nezbytná rozhodnutí a normy přijímat na té úrovni, která je pro to nejvhodnější.

Třetí pilíř

Agenda spolupráce v oblasti justice a vnitra. Iniciátorem aktivit jsou vedle Komise i členské státy. Rada zpravidla rozhoduje jednomyslně, EP je konzultován.

V. SCHÉMATA ROZHODOVACÍCH PROCEDUR

Schéma konzultační procedury

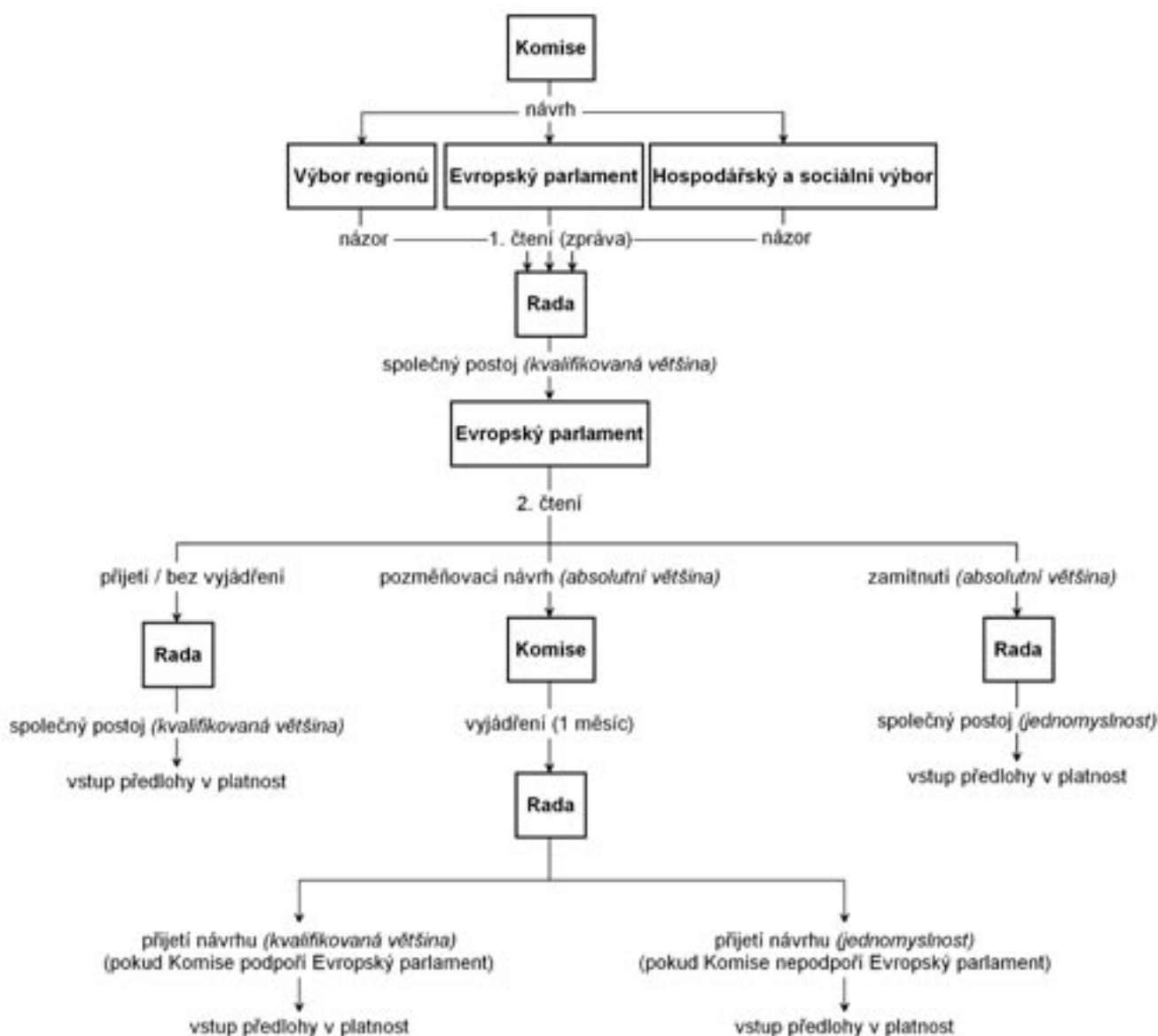

Poznámky

1. Komise může svůj návrh z projednávání kdykoli stáhnout.
2. Standardní lhůta pro jednotlivé kroky není stanovena.
3. Uvedené schéma je jen orientační.

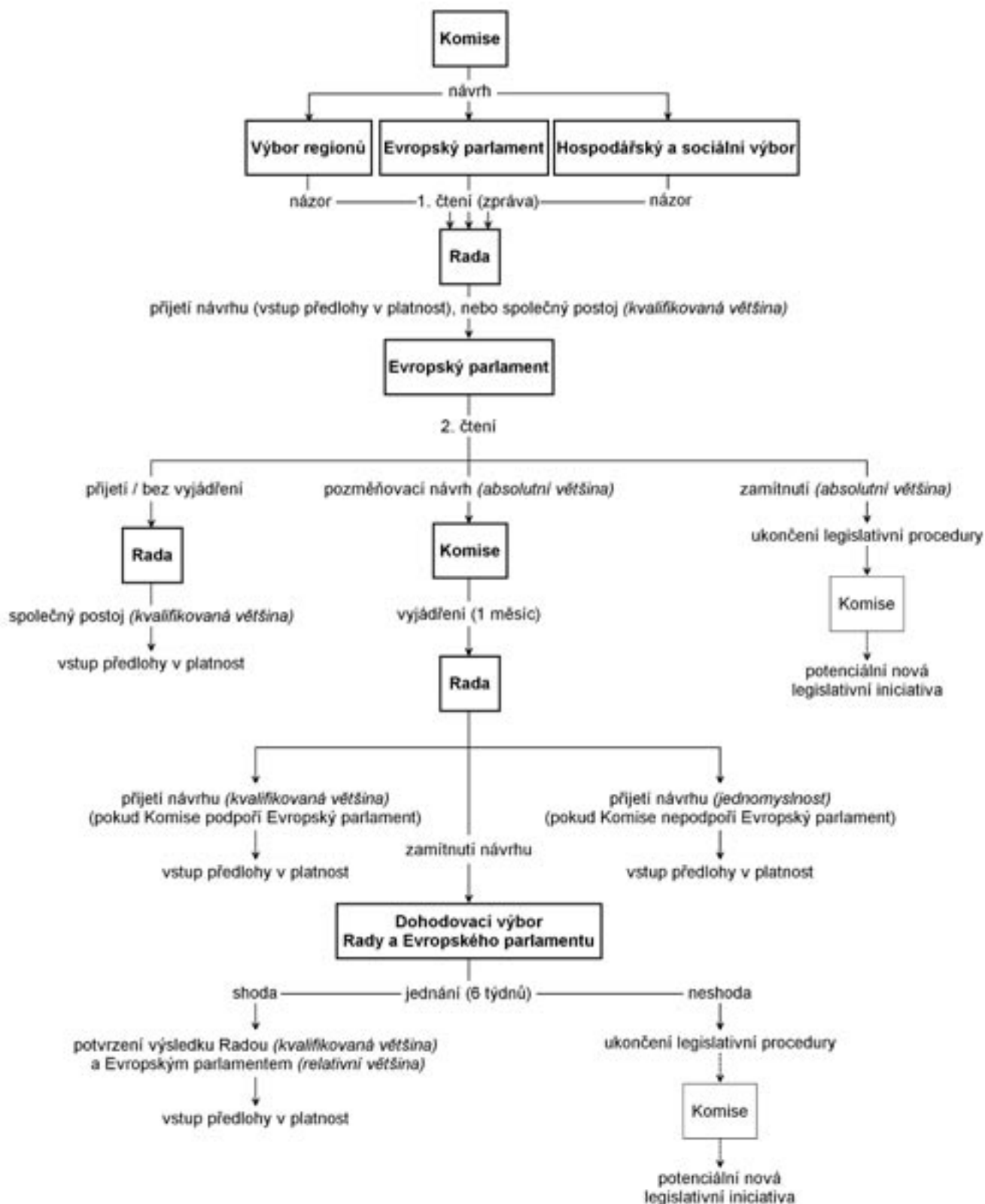
Schéma procedury spolupráce

Poznámky

1. V případě nesplnění požadovaných podmínek legislativního procesu (a v případě neexistence alternativního postupu) projednávání návrhu končí.
2. Komise může svůj návrh z projednávání kdykoli stáhnout.
3. Standardní lhůta pro jednotlivé kroky činí tři měsíce (není-li uvedeno jinak). Po dohodě Rady a Evropského parlamentu ji lze prodloužit o třetinu.
4. Procedura se vyznačuje intenzivní komunikací mezi jednotlivými zainteresovanými aktéry. Uvedené schéma je jen orientační.

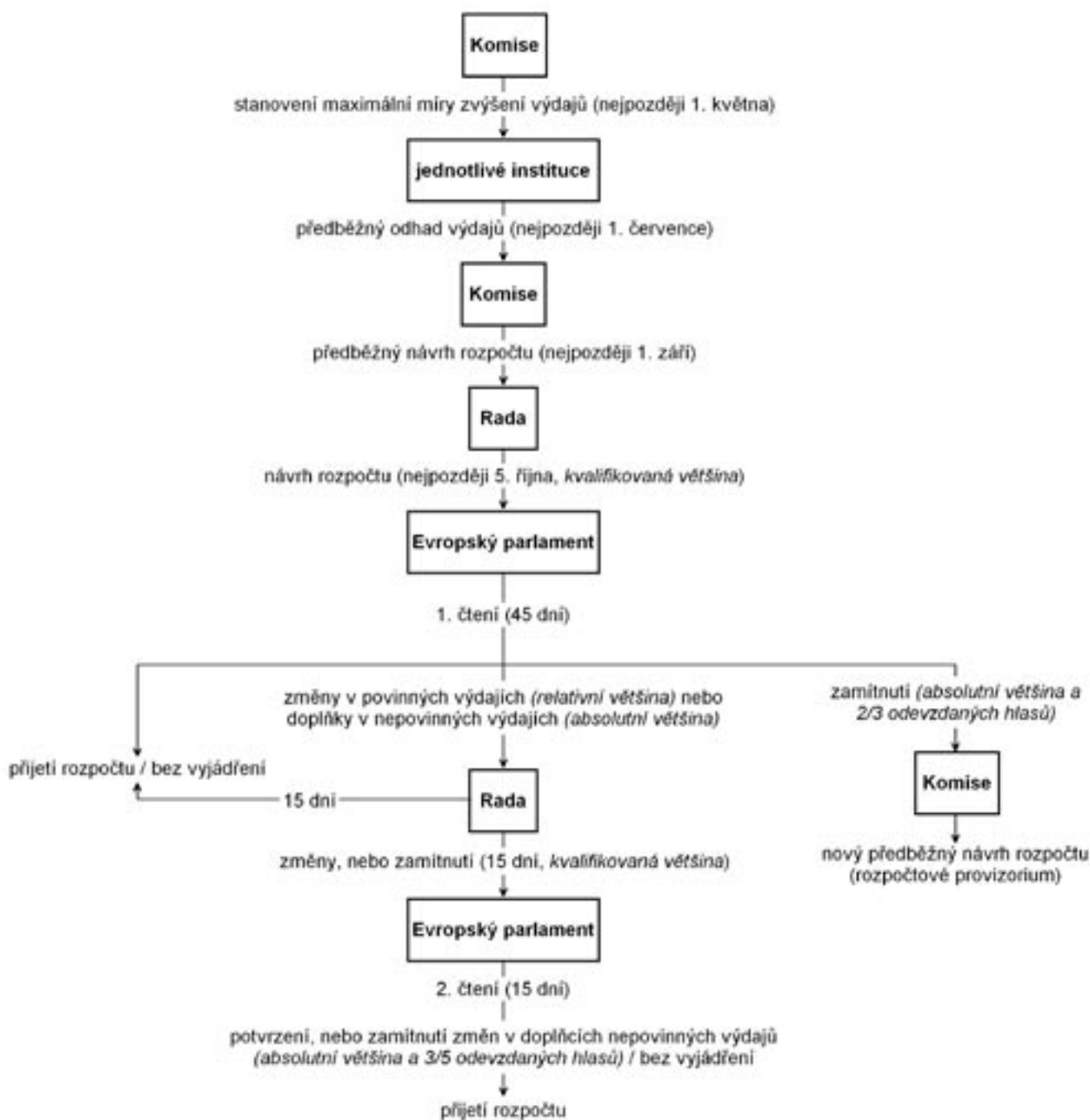
Schéma spolurozhodovací procedury

Poznámky

1. V případě nesplnění požadovaných podmínek legislativního procesu (a v případě neexistence alternativního postupu) projednávání návrhu končí.
2. Komise může svůj návrh z projednávání kdykoli stáhnout.
3. Standardní lhůta pro jednotlivé kroky činí tři měsíce (není-li uvedeno jinak). Po dohodě Rady a Evropského parlamentu ji lze prodloužit o třetinu.
4. Procedura se vyznačuje intenzivní komunikací mezi jednotlivými zainteresovanými aktéry. Uvedené schéma je jen orientační.

Schéma rozpočtové procedury

Poznámky

1. Procedura se vyznačuje intenzivní komunikací mezi jednotlivými zainteresovanými aktéry. Uvedené schéma je jen orientační.